

התקציר

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-47774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

גליון
20

סיון-תמוז
נושא החדש:
חכמה ותמימות

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

הכמה או תמימות

מהחכמות, להיות רק איש תם וישר ותו לא מידי - או שצריך 'לאחד השכל' (סימן סב), 'להגדיל את הדעת' (סימן עד), ולחיות 'למדן' (סימן לא)? זו השאלה העומדת לפנינו: מה רצון התורה שנהיה - 'חכמים' או 'תמימים'? ומה זה 'ברסלב' - 'פשיטות ותמימות', או 'שכל' 'פקחות' ו'דעת'?

חכמה עם תמימות

חריפות ה'קושי' - מכריחה מאלה את התשובה, והיא: שניהם כאחד!... 'החכמה' וה'תמימות' אינם שני הפכים, אלא שני צדדים של אותה מטבע, ואי אפשר לאחד בלעדי השני. החכמה בלי התמימות - היא שגעון, והתמימות בלי החכמה - היא טיפשות.

בכדי להבין את העניין - כיצד הם מחוברים, וכיצד הם הולכים ביחד ממש. החכמה לברך קודם כל 'מה' הם - מה היא החכמה? ומה היא התמימות?

ובכן, בשפתו של העולם - 'החכמה' היא אנוניות. המשמשת למינף ו'לח המצאה', או לחילופין 'ריבון המחשבה' וה'התפלספות'. כך או כך - היא משמשת כ'ישות' וככוח עצמי, בלי קשר למה שהיא מייצגת ומועילה. 'מחשבה לשם מחשבה'. ואילו 'התמימות' בשפת העולם היא נאיביות ו'טיפשות', ובקיצור: מסכנות.

ברור לפי זה, שהחכמה והתמימות אינם יכולים להיות יחד בשום אופן. שהרי לא ייתכן לחשוב באותו ספסל פילוסוף וטיפש. ברור ג'כ לפי הגדרה זו, שגם כל אחד מהם כשלעצמו - אינו טוב, אינו אמת, ואינו תכלית. כי להיות טיפש זה וודאי אינו טוב, ולחיות סתם חכם ופילוסוף - גם זו אינה תכלית.

בשפה האמיתית - השפה של התורה. 'החכמה' היא הכרת האמת וההתבוננות בה, וה'תמימות' היא שלמות. וממילא, כל אחד לכשעצמו הוא כבר טוב, ושניהם ביחד - זה עוד יותר טוב, ואת השידוך הזה דורשים מכל אחד מאתנו - להיות חכם אמיתי ותמים אמיתי.

ההגדרה הזאת נמצאת בדברי חו"ל (המוזכרים רבות בדברי מוהר"ן) על הפסוק 'אדם ובהמה תושעו ה'...' דורשים חו"ל: "אלו בני אדם שעושים בדעת כאדם ומשמים עצמם כבהמה". במילים אלו נתנו לנו חו"ל את תמצית התגורה של העניין; מה עלינו להיות? שני צדדים קיצוניים: 'עושים בדעת' - היא החכמה, מחד, ו'משמים עצמם כבהמה' - תכלית הפשיטות, מאידך.

השאלה היא, כמובן, איך? זו בעצמה התשובה: אם כל דבר אמיתי שנלמד, נשאל מיד 'איך' - בזה אנו מתחבים את החכמה - הידיעה שלמדנו, עם התמימות - הקיום המעשי. וכפי שמיד נבאר.

יעקב לעומת עשיו

אין ספק, יעקב האדם הוא הדעת. הבהמיה אין לה דעת ואין לה שכל, ואילו האדם יש לו, וזה מה שעושה אותו לאדם. השכל הוא הנשמה שלנו, החלק האלוני שבחוכנו (כמובאר בליקו"מ סי' לה). ומשכן, ברור שאנו אמורים ומחויבים להשתמש בו. עם השכל אנו למדים תורה, עם השכל אנו מכירים את השי"ת, ועם השכל אנו יודעים מה רצון השי"ת מאתנו.

לכל אחד מאתנו יש שכל, ואנו אכן משמשים בו. כל אחד מאתנו, מנער ועד זקן -

המשך בעמ' ב' <<<

דבר המערכת

גליון העשרים!

עומדים אנו בפתחו של גליון העשרים. לכתחילה עמדת' לכתוב 'נאום ניצחון' - על ההצלחה הכבירה, על ההתקדמות המוצלחת, ועל המחויבות כפיים הסוערות שמגייעות לי. (כמובן, בלבוב של ענווה, והודאה לה, ולך ה' הגדולה וכו' וכו', אבל באופן שמי שצריך להבין יבין, מי עומד מאחורי הפרויקט...). אבל, הנהיה ברחמי הקדיים רפואה למכה, ולימד אותי פרק אמיתי בענווה והכנעה. כאשר לראשונה מאד הופעת הגליון הראשון - דווקא הפעם הגליון לא היה מוכן ולא הופיע! 'בזמן' כמובן. הגליון הנוכחי, היה אמור להפציע בהדרו בחודש סיון. והנה הגיע ראש חודש סיון, הגיע ז' סיון, 'י סיון', כ' סיון, ואפילו כ"ט סיון, וכבר שקעה שמשו גם של ל' סיון - והגליון איננו! הסיבות לכך היו רבות, חלקם היו טובות ואפילו טובות מאד. אבל הלימוד היה אחד - יש מנהל לעולם! וזה לא אני...
***

משכן, לא תמצאו כאן דיבורי התהללות והשתבחות. אלו עברו וחלפו מן העולם (אני מקווה...), אבל כן תמצאו דברי הלל ושבח לבורא עולם, בשמי ובשם כל המערכת, ובשם כל הקוראים. ההזדמנות הזאת היא בהחלט הזמן המתאים להודות למי שאמר והיה העולם, ולמי שאמר והיה הגליון - על עשרים הגליונות הנפלאים שיצאו לאור עד כה, מידי חודש בחודשו, במשך קרוב לשנתיים. הורתו ולידתו הייתה בתודש תשרי תשע"ד. הרעיון הועלה על ידי כמה אברכים יקרים ותלמידי חכמים, מסלתה ומשמנה של 'חניכי הישיבות', שהתקרב לדרכו של מוהר"ן, וחשו שמן הראוי ליצור כמה שתלכד ותאחד את כל מי שותף בהווה, או יצטרף בעתיד, לדרך זו - כדי לחזק את זה, וכדי לאחד וללבן יחד את הסוגיות האמיתיות של החיים, הנושאים המרכזיים בעבודת ה' - לאורו ובדרכו של מוהר"ן.

ההוצאה לאור בפועל, הייתה כעבור למעלה מחודשיים. כאשר בינתיים הושקעו הרבה עמל ויגיעה על ידי הנוגעים בדבר, בכדי להוציא את הטוב והמובחר, כיאה וכיאות לציבור האיכותי שאלין הוא ממוען. ואכן, הוא יצא מהודר ומפואר הן בחן החיצוני והן ובעיקר בתוכן הפנימי - בשליו חודש כסלי תשע"ד - והוא התקבל בחביבה ובאהדה אצל קהל היעד שלו, כשלפתע מתגלה שהוא גדול בהרבה מהצפוי, ומאז הוא אף מתרחב והולך, מוכפל ומשולש, כן ירבו.

וממילא, פינו מלא שיר ושבח והודיה - בראש ובראשונה ובעיקר לבורא עולם, על הרעיון, על הביצוע, על ההצלחה, ועל הזכות ליטול חלק בזיכוי הרבים נדיר ומיוחד שכזה. שנית, לחברי המערכת - אברכים בני עלייה, תלמידי חכמים, ומבקשי ה', שהשקיעו מכווחם זמנם ומרצם להצלחתו המקסימלית של הגליון, הן בכתובתו, הן בעריכתו, הן בהדפסתו, והן בהפצתו. שלישית - לכל הקוראים היקרים, שטררו לכתוב מכתבים מחזקים ומעוררים, מאמרים, סיפורים, ושאר ירקות. שאלו היו בסופו של דבר את עיקר תוכנו של הגליון. ורביעית - לכל התורמים היקרים, הן ממוון, הן סתירתא, והן זמן. בהודאה על העבר, ובקשה על העתיד, שנוכה להמשיך בזה, ולהוסיף עוד בכמות ואיכות, ביתר שאת וביתר עוז.

וכעת למעשה. אנו מודים שוב לכל אלו שנתנו ושלאחו את המשוב, עם הפרטים היקרים והנחוצים. השתדלנו מאד לעבור על כולם בשימת לב, וללמוד מהם את הצרכים ואת הבקשות, ובעז"ה נשתדל למלאות אותם כפי היכולת ועל הצד היותר טוב.

בעקבות כך, החל מהגליון הבא, א"ה, יהיו כמה מדורים חדשים, ובמקביל יהיו כמה שיפורים חשובים במדורים הקיימים. כמו כן אנו משתדלים בעז"ה לשפר את דרכי ההפצה. וכמובן נשמח להמשיך לקבל הארות ואף הערות, רעיונות והצעות וכל כיו"ב. ועוד יותר נשמח לקבל חומרי לענון, כולל מכתבים, מאמרים, סיפורים וכיו"ב.

חומרות יתירות [ג]

על פי כן יענה פעם רב נחמן מוולוז'נין ואמר לבני ביתו, ששקש"א ראוי שיהיה רב... וכן הלאה...

ראיתי את דברי הכותבים הנכבדים, שהאריכו למענתם בעניין "חומרות". רצייתי לחדד מעט את הדברים מנקודת מבט נוספת, ואקווה שיהיה לתועלת:

כל חסיד ברסלב יודע ש"רפנו זכרוננו לברכה הנהיר מאד לבלי להחמיר חומרות יתרות בשום דבר" (שיחות הר"ן, רלה).

נותר לנו רק לברר: מה הגדר של "חומרות יתרות"? האם כוונתו של רבינו הייתה שנהיה תמיד מהמקילים והמתירים? ובכן, כשנדייק היטב בלשונו של רבינו, ניווכח לראות שבכל המקומות בהם מדבר רבינו על "חומרות יתרות", הוא מדבר על המרה שחורה והחששות של המחמיר.

>>> המשך מעמוד א'

יודע הרבה מאד דברים. כולנו חכמים, כולנו נבונים, וכולנו יודעים את התורה, לפחות את הלכה. ובכל זאת - כשהו מגיע ל"מעשה" - משתהו ונתקע. יש לנו ראש, ויש לנו גוף. הראש מלא עד לתקופה, וכל שעליו לעשות הוא, להעביר הכל פינמה לתוך הגוף, ולחבר אותו לעולם המעשה. וכאן, משום מה - זה לא קורה. החומר נשאר למעלה ומסרסר לרדת למטה. על זה אמרו צדיקים: 'המואי יקיים החכם' הגדול ביותר, את מה שידע 'העם הארץ' הגדול ביותר...'

כאן בדיוק נעוץ החבל בין 'נעשו' הפיקח והחכם, שהראש שלו הוא ראש גדול מאד [ואף בדרגה גבוהה משל יעקב, כמבואר באר"ל], והוא מלא בידיעה, עד שכל מה שחסר לו הוא הבידור אך לעשר את התבן והמלח, אבל גופו מנותק לגמרי מראש, ולמעשה אינו מיישם מאומה מידיעותו, ואפילו את הדגן אינו מעשר. לעומת יעקב אבינו, שהיא אשית 'תם' ו'חלק' - שכל חלקיו, מראשו ועד רגליו מאוחדים. מהשכל ועד הגליים - הכל שלם, הכל ישר. מהו הדבר שמפריע? חוסר תמימות!

שני סוגי יצר הרע

יש שני סוגי 'יצר הרע'. יש יצר הרע שמתלבש ב'עבירות', ויש יצר הרע שמתלבש ב'מצוות'. ושניהם כאחד הם המניעים העיקריות שמונעים מאתנו את התמימות. אחד מהם קוראים לו 'מדי פשוט', והשני קוראים לו 'מדי גבוה'. השימוש עם השכל הוא דבר נפלא ומענג. כשאדם לומד משהו, מבין אותו, ואחר כך יודע וזוכר - זה תענוג נפלא מאין כמותו. יש בזה הרגשה עלילית של ביטחון, ושל מיצוי. זה נותן לנו הרגשה של 'אדם'; תה אני חושב, תה אני מבין, תה אני יודע. וככל שמשתמשים עם השכל יותר - כך אדם מרגיש יותר 'אדם', הוא יותר מבטא את עצמו, הוא יותר ממצה את מהותו. אך כאשר זה מגיע לחלקים המעשיים - זה מאד 'פשוט' ומאד 'משפיל'. הקיום המעשי, הפשוט והתמים של פרטי המצוה, הדיקוה האמיתית בפרטי ההלכה, ההצמדות התמימה להוראות התורה - נראית פשוטה מדי. לא מרתקת ולא מענגת.

זו הסיבה הראשונה - זה פשוט מדי. זה נותן הרגשה מיוחדת של 'מימוש פונטנציאל', הרגשה של 'אדם'. וזה היצר הרע הראשון והפשוט שמתלבש בעבירות, ומפתה את האדם לא לציות ולא לקיים. או אמנם, מי שיש לו מעט ידע שמים - לא משום כך יעבור על התורה. הידע שמים זה תבונה וזהו לקיים את המצוות, ולהזהר מהעבירות. אבל אם מדובר על מעבר לזה - על דברים שהוא למד ויודע שזה רצון ה', אבל הוא לא ממש 'חייב' בהם, או שהוא יכול להורות 'יתיר' לעצמו - הוא ירשה לעצמו להשתטט.

[יתירה מזו, וכאן נמצאת נקודה עדינה אבל יסודית] גם מה שהוא כן מקיים - הוא לא מקיים משום שהוא מתחבר אל השכל שלמד את הדברים, אלא משום שיש לו ידע שמים. ונמצא שיש כאן שני חלקים לא קשורים: יש את הידיעה שהוא יודע את הדברים, וזה מונח אחר כבוד בראש. ויש את הקיום שהוא עניין אחר ועומד בפני עצמו, דוק]. הסיבה השנייה - זה 'גבוה' מדי! ברוב הפעמים, 'הזרשה' שלנו לא מסתדרת עם הידיעה, ה'חלב' לא מסתדר עם ה'מח'. לדוגמה: כאשר נעמדים להתפלל, אנו 'יודעים' אמנם שאנו עומדים לדבר עם ה', אבל ה'זרשה' איננה כואת. כשישבים בסעודת שבת, אנו 'יודעים' שאכילת שבת כולה קודש, אבל לא כולם 'מרגישים' את זה. 'יודעים' שברכה כמזוהה זה דבר חשוב מאד, אבל לא 'מרגישים' שייכים לזה. אולי ביום כיפור, אבל לא ביום גילגל בשעות הצהריים. זה נראה לנו 'גבוה' מדי. וזה היצר הרע השני, שמתלבש במצוות.

חן - החי"ת עם הנו"ן

אלו הם הסיבות שאנו לא מציינים. הידיעה היא בורה, אבל קשה לנו להתחבר אליה - או משום שהמעשה פשוט מדי, או משום שהידיעה גבוהה מדי. וכאן נמצא החידוש הגדול: עיקר החידוש, איננה לא הידיעות עם המעשים. כשלעצמם. אלא דווקא החיבור של הידיעות עם המעשים. כשאדם לומד משהו, ואחר כך הוא מציינת בדיוק למה שהוא למד. או זה מצוה, הלכה, עניין, או רעיון שלמד בספרי צדיקים. ולא די בזה, אלא כאשר הוא מקיים - הוא מתחבר אל הידיעה שאותה הוא למד - זהו השילוב הנמצא בין החכמה ובין התמימות, וכאן מתבטאת נקודת החידוש. הקיום הפשוט יחד עם החיבור אל הידיעה הנעמוקה. לדבר הזה קוראים "חן". המילה 'חן' מורכבת מהאות ה' והאות נ', האות ה' היא החכמה הפנימית שבכל דבר, והאות נ' היא החלק החיצוני הפשוט והמעשי. כאשר מבצעים את הפעולה החיצונית הפשוטה והתמימה ביותר, עם המחשבה [בידיעה או באמונה] על הדבר הפנימי שמונח בוה - הדבר מקבל 'חן', יש לזה מתיקות מיוחדת שאי אפשר להשיג בשום צורה אחרת. סיכום לו דבר: התורה הורשת מאתנו שני דברים כאחד: מצד אחד - בכל לנוגע בליקושי אחר ידיעת האמת, הבנת התורה והשגת החי"ת - עליו להשתמש בכל כולו בכח השכל והדעת שניתן לנו, ולהעמיק ולהפשט עד ויעוד. וכן מוטל עליו לחשוב מהש"ת והמהורה הקדושה. ומצד שני - השכל חייב להישאר תמיד בתוך מסגרת של 'תמימות' שאומרת: גם מה שאני לא מבין - אני מציינ, גם מה שאני לא מרגיש - אני מקיים. כי אני כאן כדי לנבדל את החי"ת, ולא את עצמי, או את ידיעותי והרגשותי... ובקצור: "עומדים בדעת כאדם" - בכל הנוגע בליקושי ולחשוב. "משימים עצמם כבהמה" - בכל הנוגע לקיום. נגענו בקצוה של הנושא, בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד' - והעיקר לקיים לעובדא ולמעשה בפשיטות ובתמימות.

בשיחות הר"ן מספר רבינו על עצמו, בקשר ל"חומרות יתרות" בפסח:

"ופעם אחד היה חושב מחשבות בענין הפנים על פסח ששקש"א ש'מא יאיה משהו בפנים ש'שואבין. ואם יכין לו מים על כל ימי הפסח כמו ש'הגהון קצת, גם זה לא הוטב בעיניו, כי קשה לשמור היטב המים מערב פסח על כל ימי הפסח. ולא הוטב בעיניו שום מים, רק מי מעין הנובעים והולכים ונאים מים חדשים בכל עת. אבל במקום שהיו זכרוננו לברכה היה יושב לא היה שום מעין פנה, והיה בדתו לנסע על פסח למקום שיש שם מי מעין פנה. כל כך נבגס בחומרות וקרה שחורות ודקדוקים יתרים. אבל עקשו הוא מתלוצץ מה, כי אין צריכין להפשט אחר חומרות יתרות, אפילו בפסח" (שיחות הר"ן, רלה).

בכך, יש לי שאלה: אחד שגר במושבו, ויש לו בחצר ביתו מעיין שנובע מים חיים זכים וטריים - אם הוא משתדל לשתות בפסח רק מהמעיין ולא מהברו, האם נחשב לו הדבר לחומרה יתירה? האם הוא חייב, בתור ברסלב'ר, לשתות דווקא מהברו ולא להדר לשתות מהמעיין?

בוודאי שלא! אדרבא, ראוי לו לשמח ולהודות לה' שנתן לו מתנה נפלאה כזאת, שהוא יכול להדר בהידור נפלא כל כך, ולשתות מים חיים מעיין שאין בו שום צל של חשש חמץ. אשרי לו! הבעיה של "חומרות יתרות" היא רק באחד שלא גר ליד מעיין, ומחמת השיגעון והמרה שחורה שלו הוא חושב שכל זמן שאין לו מעיין צמוד לביתו הוא נכשל באיסור חמץ...

אותו סיפור חוזר על עצמו לגבי החומרות היתרות בלימוד התורה: כשהאדם מתיישב מול הספר, עליו להשתדל להבין כמה שיותר. אך כשהוא מתחיל לחשוב, שאם הוא לא מבין כל דבר עד הסוף, זה לא לימוד - זה כבר חומרה יתירה! [וכמה בני אדם פסקו מללמוד לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים ש'להם, ואומרה לא נשאר בידם" (שיחות הר"ן, עו).

הגאון הוא נותנת לנו להסכים למה שאמרו חז"ל "לעולם לגרס אנש ואף על גב דמ'שפח, ואף על גב דלא ידע מאי קאמר. ואמר 'מעקרא לגמר אנש והדר לסבר'. וכל זה אינם עושים עתה, כי כל אחד רוצה ללמוד תוספות וכל חזושים וחדושים קדם ש'ידע צורת התלמוד... ונעל מן מרב טרן התלמוד - הענין והפ'פול - רבים פו'רשים מן התלמוד, מרב טרן השמועות והדקדוק" (ארחות צדיקים, שערי התורה).

"אבל ש'יגיל עצמו ללמוד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקן בידו, וינקה ללמוד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כולם, ותנ"ך וגדושים וספרי תהיה נקפלה ושאר ספרי כולם" (שיחות הר"ן, שם).

מי שרוצה ומשתדל ומתאמץ לעיין ולהעמיק כמה שיותר - אשרי לו! כך נאה וכך יאה. אך מי שהופך את ההבנה המוקסימלית לתנאי בקיום מצות לימוד התורה, ולא מוכן להודות דאע"ג דלא ידע מה קאמר יש להמשיך ללמוד בשמחה - נפל בשוהת ה"חומרות יתרות".

בליקוטי מוה"ר הוא כותב: 'אלו המדקדקים ומקמרים בחומרות יתרות אין להם שום חיות כלל, ותמיד הם במרה שחורה, מחמת ש'נדקמה להם ש'אני יוצאים ידי חובתם בהמצוות שעושים, ואין להם שום חיות משום מצוה מחמת הדקדוקים והפירה שחורות שלהם" (ליקוטי מוה"ר, תניינא, מד).

גם בשיחות הר"ן, כשהוא מדבר על החומרות בניקון הגוף והתפילה הוא כותב: 'אין צרי' להחמיר ולבטל עצמו מתורה ותרפלה בחנם מחמת חששות וחומרות יתרות וש'גענו בעלמא" (שיחות הר"ן, ל). 'וגם בענין החומרות יתרות הפסח לא היה מסכים כלל על הפרטים לדקדק יותר מדאי ונבגס שחורות גדולות... והרבה לדבר מענין זה שאין צריכין להפשט אחר חומרות יתרות וש'גענו וכלפולים" (שם, רלה).

שכן, הבעיה של "חומרות יתרות" אינה החומרה עצמה, אלא השיגעון והמרה שחורה, החששות והספיקות שממרות את החיים...

במילים אחרות: הבעיה היא לא החומרה עצמה, אלא מה שעומד מאחוריה. אם מה ש'מניע' את האדם להחמיר, הוא הספק שמא אינו יוצא ידי חובתו אם לא ינהג בחומרה זו, הרי זה חומרות יתרות / שיגעון ומרה שחורה / וחי' בהם ולא שימות בהם. אך אם החומרה לא באה מתוך רגשות של ספק ופחד, אלא מתוך רגש של אהבת ה' וחביבות המצוה - אין זו חומרה יתירה.

ניתן לכך דוגמה: שני אנשים עומדים בשוק ארבעת המינים שעות על גבי שעות, ומחפשים אתרוג יפה ומהודר. אחד מהם הוא בעל "חומרות יתרות" שחייב אשפוז דחוף בתורה כ"ד בליקוטי מוה"ר תניינא, כדי להתרפאות ממחלת הספיקות והמרה שחורה. והשני שעומד לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים ש'להם, ואומרה לא נשאר בידם" (שיחות הר"ן, עו). וחומרותיו מתוקות וחביבות בעיניו ה'.

הא כיצד? פשוט מאד:

הראשון מחפש שעות ע"ג שעות אתרוג, בגלל ה"עצבים" שלו... בכל אתרוג הוא מוצא סיבה מדוע יש בו חשש פסול, ובכל הבטחה בזוכית המגדלת מתגדלים עצביו עד כדי פקיעה...

אך השני מחפש שעות ע"ג שעות אתרוג, בגלל גודל חביבות המצוה שלו. הוא כבר אומר שבועות שלמים את התפילה בליקוטי תפילות על אתרוג נאה, וכל כולו מלא תשוקה עצומה למוצא אתרוג הדר שבהדר.

הוא יודע בבירור שגם האתרוגים שראה לפניו שעתים הם כשרים וטובים, אך לבו משתוקק למוצא משהו יותר טוב, יותר נאה. ולכן הוא ממשיך לחפש ולבכש...

דוגמה נוספת נוכל למוצא בעניין של "שרויה" בפסח. אשר מובא על כך בשי"ק:

"כיצד יקפידו אנש"ש לא לאלל שר'יה בפסח, ש'כן נהג רבנו. ואף

יעקב: מה נשמע משה? הרבה זמן לא דברנו. הייתי כבר לפגוש אותך.

משה: ברוך ד' בסוף נפגשים. גם אני חשבתי עליך כמה פעמים בתקופה האחרונה, וברוך ד' זכינו שוב להיפגש לדבר קצת בעבודת ה'.

יעקב: הייתי רוצה הפעם להתמקד על נושא קצת 'מעצבן' - הנושא של ה"תמימות". הנושא הזה הוא אחד המותגים המפורסמים של ברסלב; מדברים שם הרבה על 'לזרוק את השכל', 'תמימות ופשיטות' 'חכמות אין צריכים כלל'. וזה נראה לי קצת מוזר.

משה: אולי באמת כאן המקום להתייחס לתופעה נפוצה, כאשר אנשים 'גוזרים' משפטים, ומוציאים אותו מהקשרו, או גרוע יותר - מתבררים אותו למשווה אחר, שאינו קשור אליו ואינו בכלל ממן העניין. וכך עושים מזה לעד וקלס - בכוונה או שלא בכוונה.

ובאמת כל דבר אפשר להוציא מהקשרו, כמו שמביא החפץ חיים, שמי שרוצה יכול לומר שכתוב בתורה שצריך לעבוד ע"ז, שהרי מפורש בספוק 'ועבדתם אלהים אחרים'... כמו כן יש מסעדה בתל אביב, שעל פתח המסעדה תלוי שלט "צריך לקחם מאד על בשר הגוף", והמקור: "ליקוטי מוהר"ן..." אז נכון, זה כתוב בליקוטי מוהר"ן [סי' כב], אבל בהקשר הפוך לחלוטין [שצריך לרחם מאוד על בשר הגוף להאיר לו מכל הארה והארה שהשמה משגת, עיי"ש]. וכך גם לגבי הנושא הזה. שאכן כל המשפטים שציטטת כתובים, והם כולם אמת ויציב ונכון וכו' כפי שמיד נדבר. אבל בצורה שהם מתפרסמים זה באמת נראה מוזר ומשונה.

עכ"פ לא באתי עכשיו לתקן את העולם, ומי שמחפש באמת את האמת, יכול לבדוק בעצמו כל דבר ולראות מה כתוב באמת, ומי שאינו מחפש את האמת - לא יועיל להסביר לו. וכעת, לאחר המאמר המוסגר, ניגש לעניין של התמימות. ובכן, מה בפיד?

יעקב: מה הכוונה "תמימות" - האם לא צריכים 'שכל' וכי לא צריכים חכמה בשביל ללמוד תורה? וכן בכל פרט מעבודת ד' צריכים הרבה הרבה חכמה. וגם הליקוטי מוהר"ן עצמו הוא ספר עמוק מאוד מאוד, אז מה זה 'תמימות ופשיטות'? ומה זה כל הדיבורים האלו של 'להשליך את השכל'? הרי עיקר האדם זה השכל?!

משה: שאלת חכם חצי תשובה. כפי שאמרת בעצמך - הליקוטי מוהר"ן הוא ספר עמוק כך כך, שצריך הרבה שכל כדי להבין בו קצת, וכמו שאמר רבינו ז"ל בעצמו שיש עמקות גדול בספריו, וכן אמר שיכולים להיות נעשים בעל מוח גדול ע"י הלימוד בספריו.

ויותר מכך, על עניין התמימות בעצמה אמר רבינו ז"ל שהיא

חכמה ותמימות

"חכמה גדולה" לעשות עצמו כ'בהמה', דהיינו להגיע לדרגת תמימות כזו שירגיש שאינו יודע כלום והוא כמו בהמה, וע"ז הוא מביא את מאמר חז"ל [חולין דף ה ע"ב] "אדם ובהמה תושיע ד' - אלו בני אדם שערומים בדעת כאדם ומשימים עצמם כבהמה", והיינו שדווקא מי שהוא 'ערום בדעת' - שהוא חכם גדול, הוא יכול להשים את עצמו כבהמה באמת [שיחות הר"ן אות טו].

יעקב: נו, אז מה זה באמת התמימות הזאת - אם היא מוקפת בכ"כ הרבה שכל?

משה: עניין התמימות הוא דבר עמוק מאוד מצד אחד ופשוט מאוד מאידך גיסא. כי באמת הוא דבר פשוט מאוד, אבל החכמות של האדם מפריעים לו מאוד להיכנס לזה, ולכן צריך הרבה שכל, כדי להבין כמה השכל שלנו הוא קטן, וכמה אדם מפסיד בחייו ע"י ה"חכמות" שלו.

יעקב: נשמע לי עמוק ומסובך מדי. אולי תסביר לי את זה 'בתמימות ובפשיטות'?

משה: ניקח דוגמא מאחד הדברים היסודיים, ובוה נבין קצת את עניין התמימות. הנה בעבודת השי"ת יש הרבה חלקים: לימוד תורה עם כל הפרטים שבה, תפילה עם כל החלקים שבה, וכן כל שאר הפרטים בעבודת ד' - בין אדם לחבירו, קדושה, אמונה, ושאר הדברים.

אבל ישנה נקודה שבעצם היא הנקודה הבסיסית של כל התורה והמצוות, והוא "לחשוב מהשי"ת". כל אחד מביין שזה היסוד של כל היהדות, וכמו שכתוב ברמ"א בתחילת השו"ע "שוית ד' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים", ובביאור הגר"א שם כתוב שזה "כלל מעלות הצדיקים, היינו שכל מעלות הצדיקים תלוי בעניין היסודי הזה של לחיות עם השי"ת.

ומדוע אנחנו לא עוסקים בזה? אז אמנם יש קצת העלמה על העניין הזה. אבל הסיבה העיקרית שאנו לא חיים כ"כ את הדבר הפשוט והיסודי הזה, הוא מחמת שזה נראה לנו פשוט מדי!...

כשאנחנו לומדים "שוית ד' לנגדי תמיד" - מצטייר אצלנו איזה עובד ד' עם איזה תנועה משונה שמנענע את הראש ו'דבוק בהסם', כל אחד כפי דמיונו הטוב. אבל באמת, האם זה דבר כ"כ קשה לחיות עם השי"ת? הרי זה הדבר הכי פשוט בעולם; פשוט לקום בבוקר לחשוב: 'איזה יופי! השם נתן לי עוד יום לחיות! הוא ברא בשבילנו את העולם מחדש! איזה עולם יפה!'

ואח"כ בתפילה לחשוב קצת מפשטות המלים, ובאכילה

לחשוב קצת: 'הרי השם נתן לנו את האוכל הטעים הזה, אם כן, איזה אבא טוב הוא, איך הוא אוהב אותנו, שכל יום מחדש הוא דואג לנו לאוכל טעים ומזין; אדם הולך ברחוב, הוא יכול לחשוב: 'איזה עולם נפלא השם עשה, כמה פרחים יפים, כמה עצים יפים, והוא דאג לנו אפילו למזדרכה וכביש שיהיה נוח ללכת', וכיוצא בזה מחשבות פשוטות-פשוטות-פשוטות, של ילד בגיל שבע, שלא צריך להם שום השגה מיוחדת ושום שכל מיוחד.

ובזה יכול האדם לחיות עם השי"ת בדבקות עצומה כל שעות היממה. גם אם לא מיד, אבל במשך הזמן יבוא לזה ועכ"פ קרוב לזה.

אלא מאי? זה קטנוני מדי! כי מה, אתה חושב שזה עבודת השם כאלו מחשבות פשוטות וקטנוניות? זה אולי טוב לכפריים שהיו בימי הבעש"ט, לא לאנשים כמונו "חכמים ומחוכמים"!

אבל האמת היא, שמחשבה אחת "פשוטה" על חסד השי"ת או על גדולת הבורא ונפלאותיו בצורה פשוטה - היא תכלית בריאת כל העולמות, כי כל העולם נברא לכבוד השי"ת, כדי להכירו בזה העולם וכמו שכתוב בזה"ק שבריאית העולם היא 'גנין דישתמודעו ליה', אבל זה לא נשמע לנו מספיק 'חכם' בשביל להשקיע בזה, זאת אומרת שמחמת ה"חכמות" המטופשות שלנו, אנו עלולים לאבד את כל החיים. ואף אם נעסוק הרבה בתורה ובמצוות, ובוודאי נקבל שכר עצום ונפלא על כל זה, אבל באיזהו בחינה איבדנו את הנקודה המרכזית.

יעקב: אני מתחיל להבין.

משה: וזה רק ההתחלה. כל זה רק נקודה אחת מתוך עניין התמימות, וגם אותה יש עדיין להרחיב ולבאר, אבל קיצור העניין הוא שאדם צריך להתרגל להחשיב מחשבות פשוטות ודברים פשוטים וע"ז יוכל להתקרב באמת להשי"ת.

בנוסף, ישנם עוד שני עניינים מרכזיים בעבודת התמימות. הראשון הוא בעניין האמונה - שבאמת תכלית כל החכמות להביא את האדם להכרה שאינו יודע כלום, וזה ההשגה הכי גדולה. והנקודה השניה הוא לקחת כל דבר תורה שלומדים - "ברצינות", לדעת שכל דבר שכתוב בחז"ל זה "אמת", ואפשר וצריך לחיות עם זה, אבל על שני הדברים האלו אולי נרחיב בפעם אחרת.

עכ"פ התחלנו להבין שהעניין של תמימות ופשיטות הוא השכל הכי גדול שיש. שאדם מתחיל להחשיב דברים אמיתיים אף שהם נראים לו כפשוטים, ולא מתחשב ב'חכמויות' שלו שמזלזלות בזה.

יעקב: זה באמת כיוון חדש של מחשבה, ואשמח אם יהיה לנו בקרוב הזדמנות נוספת לדבר על זה.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

בית היין

קבלת התורה - על ידי שהשליכו החכמות

ישאל פתת קבלת התורה, הרי להם חכמות גדולות. כי איך היו עובדי עבודה זרה שבימימה, שהיה טענתם על פי חכמות ותקורות גדולות כדוגמה: 'ולוי שהיו ישאל משליכו מעצמן חכמות, לא היו מקבלים התורה, כי היו יוכלים לבקר בכל חס ושלום, ולא היה מועיל להם כל מה ששעשה משה רבנו עמו, ונאפו כל האותות והמופתים הנזכרים שעשה לעיניהם לא היה מועיל להם.

אך ישאל עם קדוש ראו האמת, והשליכו החכמות, והאמינו בה' ובמשה עבדו, ועל ד' זה קבלו התורה, כמו שכתוב (דברים ל"ב): "עם נבל ולא חכם", 'ענין דקבילו אורייתא ולא חכמו, כי עקר קבלת התורה היה על ד' ולא חכמו' הינו על ד' שהשליכו מאתם כל החכמות כנ"ל.

וזה 'נבל' ראשי תבות ל"ב נתיבות, שהוא כלליות התורה, והיא החכמה האמתית, אשר אצלה כל החכמות בטלים. והינו נבל שהיא בחינת התורה, הנקראת נובלות החכמה העליונה (בראשית רבה פרשה יז) [ובוא ראה שענתה מבאר ואישוב התרגום הזה שהוא פליאה גדולה, וכל העולם תמחים עליו מה ענין תבת 'נבל', לתרגומו על קבלת התורה. אך ענתה מה נמצא לחך דברי התרגום האלו] (וענין שוח"ט תהלים קיט בתמימות קבלו ישראל את התורה וכו' ע"ש).

ועקר העבודה, לחיות עם וישר ריא אלקים וקר מרע, בלי שום חכמות. ושלמה המלך עליו השלום, אמר שפתחו בו (מלכים אה) "והחכם מפל האדם" אמר (משלי ל): "כי בער אנוכי מאיש ולא בית אדם ל" וכן אמר אסף (תהלים ע"ג): "בני בער לא אדע בחכמות הייתי עקר", כי (משלי כ"א): "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגיד ה'".

התכלית - שייך לכל אחד

עקר התכלית והשלמות הוא רק לעבד השם בתמימות גמורה, בלי שום חכמות כלל. כי יש חכמים שואמרים שעקר התכלית והעולם הפך הוא על ד' חמירות וחכמות חיצוניות שלמה. אבל באמת אצלנו, עקר השגת התכלית הוא רק על ד' אמונה ומצוות מעשיות, לעבד השם על פי התורה בתמימות ובפשיטות, ועל ד' זה בעצמו זוכין למה שזוכין 'עין לא ראתה' וכו'.

ונדע שאין הדבר נדעם חס ושלום, כי אין פה לא ישיגו התכלית, רק מתי מעט מעט מאד דהינו תבעלי שכל, פילוסופים, ומה יעשו קטני הערך שאין להם שכל פנה לחקר חמירות ולדעת המטפלות, שהם רב ועקר העולם, אך ישיגו חס את התכלית.

כבוד עורכי הגליון החשוב "הקבצו", שלום רב!
לאשר פניתם אלי בבקשה לכתוב "סיפור התקרבות"
- אומר את האמת, אשר היה מוחלט אצלי בהחלטה
ברורה שלא לכתוב - מכמה וכמה טעמים, ובעיקר
שבאמת רובו לא ניתן להיכתב כלל, והוא "ביני לבין
קוני", וכן ביני לבין הרועה הגדול המוציאני בכל עת
משאל תחתיות וכו'.

אמנם להיות שאני מעריך מאד כלל פעולותיו
היקרות של הארגון, ובפרט העלון הנוכחי, אשר
מחזק אותי מאד ואת בני משפחתי כולם שיחיו
לאו"י - ולפעמים מתעכבת ההוצאה מחמת מדור
זה או אחר החסרים, לכן הדרי ב', והחלטתי לכתוב
איזה סיפורים ונקודות "מתוך ההתקרבות" (כי
הסיפור עצמו הוא ארוך, ולא ניתן כמעט להיכתב
מכמה טעמים), ויהיה בזה עכ"פ תועלת לקיים
"שיחו בכל נפלאותיו", כי גודל הנפלאות שהשי"ת
עושה עם כל אחד להוציא ממקום שהוא ולכוון
דרכיו ואורחותיו, ומגלגל עמו הרבה בכמה וכמה
דרכים עד אשר כמעט מוכרח להבין ש"כאן" הוא
מקומו, ו"פה" אשב כי איזויה", תודה לקל - הם רבים
מספור, ברוך הוא וברוך שמו.

***

ובכן אתחיל כרגיל: אני בא מבית ליטאי תורני
מובהק, אאמו"ר שליט"א ממרביצי התורה הנודעים,
וגם אמי מורתי תח"מ ממשפחת וכו'. והנה בבחורתי
וגם אחרי נישואי כמה שנים, סיבב השי"ת שאתקרב
לאחד האדמו"רים החשובים הנודעים אשר הוא
באמת צדיק נשגב, ורבות קבלתי ממנו במשך שנים
ארוכות, אך למרות כל זה, הרגשתי תמיד אשר
"רחוק ממני ישועה", והרבה הייתי מסובך בסבך
התאוות, ונתון בסערת מלחמת היצה"ר תמיד בכמה
וכמה עניינים, למרות שהתייעצתי רבות עם מו"ר
שחיקני תמיד, עם כל זה ראיתי שעדין לא הגעתי
ל"שערי ישועה".

ואמנם במשך כמה וכמה שנים היה לי התענינות
גדולה על ענין "ברסלב" וכל המסתעף, וכן הייתי
מתבודד הרבה, וזה היה מונח בטבעי, (והוא ג"כ
כעין "ירושה" מאבותי, שהייתי רואה אא"ז וצ"ל
הרבה לפרש שיחתו לפני השי"ת, בכל זמן פנוי,
ואמו הצדקנית הייתה ידועה בליטא - בכינוי "האשה
שמדברת עם השי"ת כל היום". זכותה תגן על כל
יוצ"ח הרבים), והשי"ת הזמין לי כמה חברים מאנ"ש
שהייתי מתרועע עמם הרבה בשיחת חברים,
אבל מחמת היותי "חוקר" בטבעי, חיפשתי לפרש
לעצמי, מהו "באמת", הסיבה האמיתית, שלמרות
שמוהר"ן ז"ל היה קודש קודשים, בדרגה נוראה, וכן
תלמידיו - עם כל זה, ה"אמת" (!!!) היא שאין ראוי
"כביכול" לילך לכתחילה בדרך זו.

***

גם בענין הנסיעה לאומן הייתי נבוך כמה שנים,

שמצד אחד הרגשתי שאולי מכאן תבוא הישועה,
בפרט אחר הבטחה נוראה ממוהר"ן ז"ל, ומצד
אחר היה לי מניעות רבות "אמיתיות" (כביכול)
מכמה צדדים, וזכור לטוב אחד מהחברים שיחי'
שהיה תמיד מדבר עמי ע"ז שוב ושוב, (אני נזכר
באיזה "התבודדות" סוערת במיוחד, ששפכתי שיח
לפני השי"ת, ואחרי שסיימתי, רגלי הוליכוני לכיוון
הכביש, (שלא בדרך הרגילה אצלי), ועצר לי אז
'טרמפ' אברך אחד, והנה בתוך הרכב אני רואה אברך
פלוני הנ"ל ושוב מעוררני: "נו אומן, אומן, מה יהיה",
וראיתי בזה סימן מיוחד מהשי"ת בענין זה).

והנה השינוי בפועל התחיל בר"ה תשס"ו בעת הוולת
הכרטיסים הידועה של זינגר, והייתי אז במבוכה
עצומה, וממש לבי הלך אנה ואנה, ובפרט שאחד
מאחיי (ת"ח מופלג ליטאי) הצטרף לאותה נסיעה,
נו, ומה איתי... התפללתי הרבה מאד, אך כשכבר
גמלה בלבי איזה שהוא החלטה לנסות להצטרף
אזלו הכרטיסים של המבצע... ולא זכיתי לנסוע.

אמנם ריחם עלי השי"ת שבשנה שלאחר מכן, לפני
חנוכה פנה אלי ידיד שמכר כרטיסים והציע לי במחיר
לא יקר "נסיעה קצרה", מליל שישי עד מוצאי שבת,
ממש לא מורגש בכלל... לא אאריך בכל הפרטים של
אותה נסיעה, אבל ב"ה הצטרפתי לנסיעה, וזו הייתה
הנסיעה הראשונה שלי, ב"ה וב"ש.

והנה נסיעה זו הייתה מלאה קשיים. סבלתי הרבה
מהקור העצום, ולא הי' מקום לנוח, וכו' וכו', אבל
הפלא הגדול התחיל אצלי בחזרתי הביתה, שמעת
חזרתי הביתה התחיל לבעור לבי תבערה גדולה של
געגועים לחזור למקום קדוש ונורא זה. כל הקיץ
התפללתי שאזכה לנסוע לר"ה הבעל"ט למרות
שהיה הדבר מופקע מבחינות רבות, אמנם ברחמי
השי"ת זכיתי לשבר דלתות נחושת של כל מיני
מוסכמות, ונסעתי על ר"ה תשס"ז.

***

כמו שהקדמתי אני מספר רק נקודות קטנות, כי
בכל אלה עברו המון ספורים, אמנם היות והייתי
"מקורב" במקום אחר, וגם זה עלה לי בלא מעט
'מעברים', (לא מדובר בחסידות גדולה במיוחד)
משום כך ומשום עוד כל מיני 'שאר שבעיסה' אוכל
לומר שמאד לא התחשק לי לצערי ובושתי להתחיל
לנסוע "בקביעות" אף שעלצמי הרגשתי כל הזמן
"ממה נפשך אם זוהי האמת, נו, א"כ למה שלא
אתחבר לגמרי..."

אמנם בדרך שאדם רוצה לילך... ובאמת נזדמן לי
ענין שגרם לי להחליט בהחלטה גמורה ובקבלה
גמורה כנדר ושבועה שלא לנסוע שוב לפחות
שנתיים, וזה משום שנזדמן לי שנקלעתי באחד
מהנסיעות הפנימיות שם באומן (באותם שנים, היה
'קרית הלינה' ששם היו אלפי מקומות לינה, אבל
המקום היה במרחק ניכר מהציון, ולכן היו 'שאטלים'

פנימיים שנסעו כל הזמן מהציון לשם וחזור, בימים
הסמוכים לר"ה ואחרי ר"ה), ושם נקלעתי לחבורת
בחורים ירודים רח"ל, שדיברו רח"ל בגסות ונבלות
פה, וזה כ"כ הפריע לי עד שהוחלט אצלי כנ"ל.

אבל כידוע - אין ההתרחקות אלא בשביל
ההתקרבות, ובשנים אלו עברתי מעברים קשים
כאלה, עד שלקראת שבועות תשס"ח הוחלט אצלי
שאני מוכרח לנסוע, ואחרי התרה כדת, התחלתי
להתכונן לנסיעה. אני מקצר שוב כל הסיפורים,
אבל למעשה לא נשאר אז רק כרטיסים יקרים וגם
זה לשהיה ארוכה של שמונה ימים ויותר, ועם כל זה
נסעתי בחסדי השי"ת. אמנם נסיעה זו הייתה כבר
ענין אחר לגמרי, ובביטול והתקשרות בצורה אחרת
לגמרי, אמנם עבר מה שעבר וגם עובר מה שעובר,
אבל מאז - "ההתקרבות" תפס ענין אחר לגמרי.

***

אלה כמה נקודות בודדות מ"סיפור ההתקרבות"
שלי, אשר באמת סיפור ההתקרבות של כ"א ואחד
מהמתקרבים אל אדמו"ר הק' רביז"ל - שאמר
בפירוש שכבר נסתכל מראש על כל אחד ואחד
מהמקורבים אליו בכל הדורות העתידים לבוא - הוא
ממש "סיפורי מעשיות משנים קדמוניות"

***

רק נקודה אחת אומר לחברי וידידי: יש כמה
מיני סיפור התקרבות. יש סיפורים, בפרט אלה
המופיעים בגילונכם הנכבד - שהייתי קורא להם
"סיפורי ההתנגדות", שהם סיפורים על ה'התנגדות'
שירדה. ואמנם גם אלה יקרים עד מאד, וכמה מאריך
בזה גאון עוזנו מוהר"ת בכל מכתביו על גודל הזכות
שלפחות זכינו שלא להתנגד וכו', וזהו שלב ראשון,
שאברך וזכה אחרי כל מה שעבר וכל מה שמספר על
עצמו - להבין שמדובר כאן במשהו אמיתי, במשהו
עצום ונורא וכו', כל אחד כפי מהללו, זהו סוג אחד.

ויש סיפורי התקרבות (שגם הם בחלקם מופיעים
כאן), שאדם זכה במידה זו או אחרת (יש בזה
מדרגות בלי שעור) ל"קשר" כפשוטו - קשר חי עם
רבינו הקדוש והנורא, שכגודל ריחוקו מאתנו; הן
מחמת שעברו יותר ממתים שנה מפטירתו לחיי
עולם, והן מחמת גדלותו הנוראה עד אין חקר, עם
כל זה, ובגלל כל זה - הרי באמת שייך להתקשר
עמו באופן שהנסיעה לציון הקדוש יהי' לפחות כמו
שנסוע לרבי חי כפשוטו, והרבה הרבה יותר מזה.

אני כותב נקודה זו לעורר ולהתעורר, שגם אחרי
שזכינו לידע מהאמת הזאת, ואפילו להתחיל לקיים
מעצותיו הקדושות, עדיין יש לנו להתקדם ולזכות
ל"התקרבות" כפשוטו, ואז מרגיש האדם שהולך
ומשתנה מזמן לזמן, מה שלא היה יכול לעשות
בעצמו בשום פנים ואופן, השי"ת יזכנו להתקרב
לצדיק אמת באמת תמיד כל הימים. אכ"ר.

כבוד מערכת הגליון - שלום רב!

היות וראיתי שנושא הגליון הוא בעניין ה"חכמה והתמימות", הנני להציג בזה מעט ממה שזיכני השי"ת לברר בנושא זה, ואולי יהיה מזה תועלת גם לקוראים הנכבדים.

***

הנושא של תמימות ופשיטות הוא מאוד עמוק, ולהרבה בני אדם קשה אפילו להבין אותו בצורה נכונה, וכל שכן שקשה מאד לקיים אותו. וידוע שמוהר"ג לפני פטירתו אמר שזכה לקיים את כל העצות של הרבי, אבל בענין של תמימות ופשיטות חושש שלא יצא ידי חובה.

דבר ראשון אנחנו צריכים לשלול הבנה לא נכונה בענין התמימות. פשוט הוא שכאשר אומרים לאדם להיות כמו בהמה (שיחות הר"ן טו) או שלא צריך חכמות בעבודת ה' (ליקוטי מוהר"ן תניינא עח), לא מתכוונים שאין צורך בלימוד ובהבנה, שהרי בלי שכל וחכמה אי אפשר להגיע לכלום, וגם אי אפשר ללמוד שום דבר תורה וגם לא ליקוטי מוהר"ן. אלא כוונת הדברים היא שצריך לסלק את השכל מהמקום שהוא לא צריך להיות בו, וכאשר הוא נכנס למקום הזה הוא רק מפריע, זה נקרא 'בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה' (חולין ה, ב, ראה שיחות הר"ן טו), לא חסר להם שכל, אבל משימים עצמם כבהמה, כלומר, שיודעים היכן צריך להיות כבהמה ולסלק את שכלם.

נקח דוגמה פשוטה. בשבחי הר"ן אות יג מספר מוהר"ג על עבודת הפשיטות של מוהר"ן בימי ילדותו, ומביא דוגמה, שהיה לוקח הרבה פרוטות ונכנס לבית הכנסת ואומר 'לשם יחוד', ושם פרוטה בקופת צדקה, ואח"כ עסק בענין אחר, ושוב חזר ואמר את ה'לשם יחוד' נתן עוד פרוטה, וכך עשה הרבה פעמים, וכוונתו היתה כדי לעשות מצוות רבות, 'כי עבודתו היתה בפשיטות גמורה בלי שום חכמות כלל'. ננסה להתבונן מעט, מוהר"ן הבין בדעתו שיש מעלה לתת הרבה פעמים מטבע קטנה לצדקה יותר מאשר לתת פעם אחת סכום גדול (כך כתוב גם ברמב"ם בפיה"מ), להבין את זה זה מאוד יפה, אפילו למדני, אבל מה יגידו בני אדם אם יראו מישהו עושה בפועל את העבודה הזו שמתוארת כאן? זה יראה להם מטופש... כשעושים את זה למעשה אין בזה שום חכמה, זו רק עבודה פשוטה ותמימה. אלו הם החכמות שמוהר"ן מדבר עליהם ומזהיר מהם, הכוונה לשכליות מיותרות, שמשאירה את האדם בתחום השכל בלבד ומונעת ממנו מלהוריד את הדברים ללב ולמעשה.

נשתמש בעוד דוגמה היכן השכל המיותר מפריע בעבודת ה' - בחלק של האמונה. השכל המיותר שנכנס שלא במקומו מגביל את האדם ומפריע לו להאמין במה ששכלו לא משיג, ואני לא מדבר על 'כפירה' ממש חלילה, אלא על דבר שמצוי יותר גם אצל עובדי ה' שנקרא 'לא מתחבר', כאשר לומדים למשל בספרים הקדושים על מציאות רוחנית מסוימת שאיננה

נפתסת בשכל פשוט, החכם אומר: 'אני לא מבין אז אני לא מתחבר', ואילו התם אומר: 'אני מאמין אז אני מתחבר', מי ביקש ממך להבין? תתחיל להאמין, ואז אולי תוכל בהמשך גם לטעום את המתקנות של הדבר, וממילא גם 'תבין'.

***

והנה בנוסף לכל המבואר, עדיין חסר לנו ה'הגדרה' של התמימות.

ובכן, הדברים ארוכים מאד, אבל אנסה לתמצת בכמה משפטים. יש הרבה פסוקים שמשבחים את מעלת התמימות, נח נשתבח בכך שהיה 'צדיק תמים' (בראשית ו, ט), אברהם אבינו נצטוו (שם יז, א) 'והיה תמים', יעקב אבינו השלם שבאבות נקרא (שם כה, כז) 'איש תם'. דוד המלך אמר על עצמו (שמואל ב' כב, כד) 'ואהיה תמים לו', ופסוקים רבים בתהילים ובמשלי ובשאר כתבי הקודש מפארים את מעלת התם.

אנחנו מוצאים בהרבה פסוקים שמסמיכים תם לישר, כגון משלי (ב, כא) 'כי ישרים ישכנו ארץ ותמימים יותרו בה', ועוד הרבה. המהר"ל (נתיבות עולם, נתיב התמימות א) מבאר את ההבדל בין ישר לתם, שהישר הולך בדרך ישרה מצד שכלו וחכמתו, והתמים הוא שהולך בדרך הישר מעצמו בלי שום התבוננות רק הולך בדרכו בתמימות.

גם הגר"א במשלי כותב כך כמה פעמים, ומוסיף הגר"א (משלי יא, ה; יג, ו) שכדי ללכת בדרך התורה אין די בתמימות אלא צריך לשלב שכל ותמימות גם יחד, כמו שאמרו חז"ל (ברכות יז, א) 'לעולם יהיה אדם ערום ביראה', ולכן אף מי שהוא תם צריך בנוסף לזה את דרך השכל, כי התמימות היא הישרות הפנימית הטבועה באדם, שמרגיש מתוך נפשו חיבור פשוט לטוב ונמשך אחריו, אבל אדם לא יכול לסמוך רק על התמימות שלו, כי אולי יש בו משיכה גם לדברים שאינם טובים, ולכן צריך לצרף את השכל, כי על ידי השכל יוכל לברר מה נכון ומה לא.

במקום אחר כותב הגר"א דברים מופלאים אלו (כט, י): 'אנשי דמים ישנאו תם, כי הוא בזוי בעיניהם ועליו בפיהם ישחקו, וילעגו עליו על שהוא תם ואין לו שכל, אבל ישרים מבקשים נפשו'. ועוד שם: 'הישרים, כל חפצם נפש התם - שיעשו בשכלם כמעשה התם ההולך בתמימות'. אתה שומע מה שכתוב פה? אנשי העולם, אותם שלא ניחנו אפילו בשכל ישר, לועגים לתמימים ובזים להם, כי הם נראים להם כטפשים, אבל הישרים אוהבים אותם, ולא זו בלבד, אלא שכל חפצם הוא שייזכו גם הם ל'נפש התם', כלומר, שלא ישארו חכמים רק בשכל, אלא יזכו גם לחיבור נפשי פשוט ואמיתי עם הטוב, לכן הם לא לועגים לתמימים הטובים שנחשבים בעיני העולם כטפשים, אלא מזהים את נקודת התמימות שבנפשם של הללו שמובילה אותם לעשות את הטוב והישר מתוך חיבור פנימי פשוט מאין כמוהו, ומעריכים את זה, ואף משתוקקים מתי יזכו גם הם לתמימות כזו, לנפש ישרה כל כך.

הנקודה של תמימות היא להתחבר לטוב ולאהוב אותו, חיבור פשוט לטוב מחמת שהוא טוב ואני רוצה את הטוב. לכן תמימות מתחברת עם פשיטות, כי פשיטות פירושה להיות אתה בעצמך בלי כיוסים. התמימות היא השפה של הנפש עצמה כאשר לא מחביאים אותה בכיוסים ומסכות.

לכן ישנה סכנה גדולה שכאשר אדם מרבה בהשכלה ולא מטפח במקביל את נקודת התמימות, הוא עלול לאבד את תמימותו הטבעית, שכן הוא מתרגל להסתכל על כל דבר במבט שכלי ושוכח שהשכל הוא אמנם יועץ חכם (כהגדרת חובות הלבבות שער עבודת האלקים ט), ויש לו תפקיד חשוב להוביל את האדם בדרך הישרה ולשמור עליו מפני סטיות, אבל העיקר הוא לזכות ל'נפש התם', לעשות את הטוב בתמימות וללא חשבונות רבים מתוך חיבור פשוט לטוב ואהבת הטוב וסלידה מהרע, מה שעלול להתקלקל כאשר שמים את כל הדגש על דרך השכל ושוכחים שיש בתוכנו גם נפש תמימה.

והתמימות של הנפש נפגעת בקלות כשלא מטפחים אותה, בעיקר היא נפגעת כשהאדם עצמו מזלזל בתמימות ובתמימים כי הם נראים לו 'טפשים', ומאחר שהוא לא רוצה להיות 'תמים' ו'טפש' התמימות שלו הולכת ונעלמת, כלומר הולכת ומסתתרת (תמימות לא יכולה להיעלם לגמרי כמו שנפש לא יכולה להיעלם).

ושלימות האדם היא כאשר הוא זוכה לתום ויושר כאחד, תמימות טבעית שמשפיעה על כל תפקודו והתנהלותו עם עצמו, עם הקדוש ברוך הוא, ועם הבריות, יחד עם שכל ישר שעומד על המשמר ומזהיר אותו מפני רמאויות וסטיות.

***

כל זה רק בראשי פרקים, ויש עוד הרבה מה להרחיב בזה, והרוצה להרחיב יותר, יעיין בדברי המהר"ל בנתיב התמימות, וימצא שם דברים נפלאים, ששורש קלקול התמימות על ידי ריבוי חכמה שלא במקומה התחיל באכילת עץ הדעת טוב ורע, ולכן כל הקלקולים נכללים בזה, ועוד הוא מבאר שם שאפילו התורה והתפילה של האדם הם 'עקרים' ואינם יכולים להצמיח פירות כאשר חסרה לאדם מידה ראויה של תמימות. וכדאי ללמוד בהתבוננות את 'מעשה מחכם ותם' בסיפורי מעשיות, שם מוהר"ן מצביע על כל סוגי הטעויות והקלקולים שרוב העולם טועים בהם ומבאר ששורשם הוא בריבוי חכמות שנכנסות לא במקומם ומבלבלות את האדם.

ולסיום: יש הרבה מה ללמוד על ענין התמימות, כמו שהקדמתי בתחילת המכתב שחכמת התמימות היא חכמה עמוקה מאד מאד, אבל העיקר זה לא להישאר בחכמות, אלא פשוט להתחיל לחיות כך, בתמימות ובפשיטות. ה' יזכנו.

א.ג. מודיעין עילית

'קנאה פסולה' ו'קנאת סופרים'

אני נחלש מאוד בדעתי מהמצליחים יותר ממוני בעבודת ה'.

לפני שנתייחס לעצם העניין, צריך שתשים ליבך, האם זו 'קנאה' או סתם 'צרות עין'. ואף ששניהם אינם מידות טובות, אבל 'צרות עין' גרוע יותר. כי יש הבדל גדול ביניהם. קנאה פירושה, שאדם חושב למה 'גם' אני לא כמו פלוני?! כי היה רוצה להצליח כמו חברו. אבל צרות עין הוא 'למה פלוני כן מצליח?!' כלומר, כואב לו שחברו מצליח בזמן שהוא לא, ומחפש בכל עת למצוא בו איזה דופי, לראות היכן חברו לא מצליח, והיה רוצה לראות אותו נכשל ונופל.

צריך להתבונן מה אני מחפש בעולם, הרי אני רוצה לעשות נחת רוח לה', ואם כן, גם אם אני לא זוכה לגלות מספיק את שם ה' בעולם, לפחות שיהיה בעולם מי שכן זוכה לגלות שם ה', ובסוף גם אני יכול להרוויח מכך, שאולי אתעורר לעבודת ה' כשיהיה בעולם יותר קדושה ע"י החבר הזה. וכמו שכתב ה'פרפראות לחכמה' (סוף תורה ד'), וזה לשונו: 'ואם רואה האדם שחבירו זוכה להשתדל ביותר ונמשכים עליו התיקונים ביותר, אל יפול מדעתו על ידי זה ח"ו, כמצוי אצל קטני הדעת, אדרבא יתחזק ביותר על ידי זה ויאמין כי על ידי ההתקרבות של חברו הגדול ממנו, יגיע גם אליו תועלת גדולה על ידי זה, ומה שלא זכה לתקן על ידי השתדלותו, אולי יזכה שיתקן על ידי ההשתדלות של חברו וזה להתקרב ביותר'.

לכן, לפני שנדבר מהחלישות הדעת שיש כתוצאה מהקנאה על החבר, יש מאוד להזהר שלפחות לא נשמש בנפילת החבר. אדרבא צריך להתמלא באהבה ורחמנות על כל עם ישראל, ובפרט על החברים הקרובים בני גילו, ולחשוב הלוואי ויזכו להיות כרצון ה'. ורבינו"ל הפליג מאוד מידה זו, שהיא מעלה גדולה מאוד להיות מרוצה שחבירו יעבוד את השי"ת אף על פי שאני איני זוכה לכך. כי הוא דבר מצוי מאוד שאדם צר לו לראות אחרים מצליחים, בפרט בזמן שהוא בעצמו בירידה (שיחות הר"ן ק"ט).

מה העצה לכך?

ישנה עצה פשוטה, להתפלל על הצלחת חברו באותו עניין שהוא היה רוצה להצליח בו. וזה יכול להביאו לביטול אמיתי להשי"ת. (על פי ליקו"מ סי' כ"ב). כנראה שבתחילה יהיה קשה להתפלל שהחבר יצליח, אך בכל זאת ישתדל להכריח קצת את עצמו להתפלל עליו.

בנוסף לכך, על ידי שיתפלל על חברו שיצליח בעבודת ה', ממילא יזכה שיתבררו הרצונות שלו, ויהיו יותר טהורים לשם שמיים - לא רק מחשבות הצלחתו הפרטית, אלא רצון שיתגלה שם ה' בעולם, וממילא גם יזכה השי"ת שרצונותיו יתקבלו למעלה ויעבוד את ה' באמת.

יצאתי מ'צרות עין' - איך יוצאים גם מה'קנאה'?

הקנאה היא אחד מהסיבות המרכזיות ביותר בני אדם מהשי"ת, והוא מפיל ביותר את האדם לשכחה ומיתת הלב, שלא יוכל לזכור שיש עולם הבא ויש מציאות של חיים עם השי"ת (ליקו"מ סי' נ"ד).

כי יש להתחזק מאוד באמונה, לדעת שכל אחד יש לו תפקיד

>>> המשך

אבל באמת עקר השגת התכלית הוא רק על ידי תמימות דיקא, דהיינו יראת השם ומצוות מעשיות בפשיטות גמור, כמו שכתוב (סוף קהלת): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור, כי זה כל האדם". היינו שישלמה המלך, עליו השלום, מלמד אותנו שעקר השגת התכלית, שהוא בחינת 'סוף דבר' הוא רק על ידי תמימות וכפשיטות, ליראה את ה' ולשמור מצוותיו בפשיטות. וזה שפסוק: "כי זה כל האדם". היינו פי זה יכול כל אדם לקיים ולהשיג על ידי זה את התכלית, מאחר שעקר הוא "את אלקים ירא" וכו' על כן יכול כל אדם להשיג התכלית, כי זה כל אדם יכול לקיים. (ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ט')

עיקר היהדות הוא בתמימות ופשיטות

כפיאדם הולך אחר שכלו וחכמתו, ויכל ליפול בטענותיו ומכשולות רבים, ולבוא לידי רעות גדולות חס ושלום. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפורסמים, שהגיעו את העולם, והכל היה על ידי חכמתם ושכלם. ועקר היהדות הוא רק ללך בתמימות וכפשיטות, בלי שום חכמות, ולהסתפק בכל דבר שעושה שיהיה שם השם יתברך, ולכלי להשיג פלל על כבוד עצמו, רק - אם יש בזה כבוד השם יתברך, יעשה, ואם לאו, ואי יבדאי לא יבשל לעולם. (שם סי' ב')

עבודות פשוטות

היה אהב מאד את העבודות הפשוטות של חסם בני אדם, האנשים הפשוטים הקטנים. והיה אהב מאד מי שיוכל לומר הרבה תחנות ובקשות בתוך הסדורים הגדולים, בדרך הקטנות עם הקטנים. והיה מזוהר ומזכיר אותנו כמה פעמים לומר ומירות בשבת, והיה מקפיד וכוונס מאד על מי שהוא חכם בעיניו ואינו מתאמץ לומר בשבת ובמוצאי שבת, או שאר עבודות פשוטות, כי עקר היהדות הוא בפשיטות ובתמימות גמור בלי שום חכמות, כפיאדם אצלנו כבר כמה פעמים. (שם סי' קד)

מעלות התמימות

כבר מבואר כמה פעמים, שאין צריכין שום חכמות בעבודת הבורא יתברך, רק תמימות ופשיטות ואמונה. ואמר שפשיטות הוא נבוא מן הכל (שיחות הר"ן קא) גם החכמות אינם כלום, רק תמימות ופשיטות. גם בתמימות אסור להיות שוטה, אבל אף על פי כן בחכמות אין צריכים כלל (שם נא) והאריך בשיחה זו הרבה, כי עקר העבודה באמת הוא תמימות ופשיטות, להרבות בתורה ותפלה ומעשים טובים בלי לחפש לחדש דוקא חומרות יתרות. רק ללך בדרך אבותינו הקדמונים. ולא ניתנה התורה למלאכי השרת (שם רלא)

הפשוט ביותר הוא העמוק ביותר

ותהילה לאל בחסדו הגדול הפליא לעשות עמו, לגלות תורות כאלה ועצות עמוקות כאלה על כל דבר ודבר, בדרכים נפלאים מאד - בדרך תמימות ופשיטות גמור השוין לכל נפש, ואף על פי כן נחל נמשך ממעני השוטה, מימים עמוקים עצה בלב איש' עמוקים עמוקים מאד מאד (עלים לתרופה, מכתב שפ"א)

המשים לב לענין באמת בדברי רבנו זכרוננו לברכה, העמוקים מכל עמוקות שבעולם ורחבה מניינם, אשר אין ערוך אליהם. ואחר כך ישים לב היטב לדברי אלה אשר תניי ה' לחדש ולבאר בהם, יבין היטב כי לפי עוצם העמוקות אשר בדברים האלה, עדין לא יצאתי ידי חובת הביאור, אפילו במקומות שהארכתי מאד, מכל שכן בשאר מקומות שהייתי מקצר ועולה.

ועיקר המונה לקיים בפשיטות כפי מה שיצאו מפיו בתמימות ופשיטות, אבל מעוצם גשמינות גופנו ועכירת שכלנו, קשה וכבד מאד להכניס בלב האדם תמימות ופשיטות הדברים האלה, כי דעת כל אדם נוטה אחרי חכמות של העולם, שרובן מעמיקות את הלב מנקודת האמת לאמתו בפשיטות ובתמימות.

בפרט כי באמת לאמתו, התמימות ופשיטות של דברי רבנו זכרוננו לברכה - עמוק עמוק מאד, עמוק עמוק מי ימצאו. ויש בכל דבר ודבר שגילה תילי תילין של הלכות, מעיינות תהומות וצאים בבקעה ובהר, כי כל דבריו הם כמעין הנובע, כאשר יראה הרואה מעט דמעט במקומות אשר תניי ה' למצוא דברים נפלאים ונוראים וכוונות כמה מצות בדבר אחד שגלה רבנו זכרוננו לברכה. שבכל הדברים האלה צריכים לדבר הרבה, עד שנוכח להכניס אותם בלב האדם לקיימם בפשיטות ובתמימות, כי זה העיקר, כי לא המדבר הוא העיקר אלא המעשה, הן על כל אלה ההרכה להאריך ברוב המקומות, כדי להסביר העצה בפשיטות, כדי שיבא תלמודו על ידי מעשה. והעיקר שיבוא על ידי זה לידי מעשה, להתעורר על ידי זה לקיים דברי רבנו זכרוננו לברכה בפשיטות. (הקדמה לליקוטי הלכות)

סוד השבת

כניסה לעולמה הקסום של השבת

עם הרב דוד גבירצמן

סדנה ייחודית לאברכים, להיכרות חדשה ומעמיקה עם השבת ושלל תכניה, והקניית כלים ופרקטיקה שיסייעו לנו לחולל תמורה טובה בחוויית השבת האישית והמשפחתית. מהנושאים הנלמדים:

'לעשות את השבת' - על נפלאות כוח המחשבה, במיוחד בשבת, איך נבנה צורת חשיבה שתעשה לנו את השבת.

'אז תתענג' - על תפקידה של ההתענגות ביצירת שלום בית בין גוף לנשמה. איך נשדרג תענוגים גשמיים לחוויות רוחניות ואיך נתרגם התרחשויות רוחניות לחוויות אנושיות שיעשירו את שמחת השבת בבית. 'רזא דשבתא' - סודות השבת, משמעויותיהן הפנימיות של פעולות שכולנו עושים ופשרם של מנהגים שכולנו מכירים.

'נפש לנפשי' - איך נגיע למנוחת נפש אמיתית בשבת, ואיך נשמר אותה גם בתוך המולה ומצבים בלתי מתוכננים.

ממחנך ל'משפיע' - איך נשתחרר מתפקיד השוטר ונשפיע על ילדינו ממקום מואר ומשוחרר יותר, תוך הפחתת התרגוזיות והרגעת מתחים.

'שבת שלום' - איך ננצל את קסם השבת להשכנת שלום והחייאת הקשר הזוגי, ולשיפור החיבור עם ילדינו ועם עצמנו.

להתחבר אל הרגע - על משמעותם הצבעונית של חלקי השבת השונים בלילה וביום, התפילות והסעודות ומה שביניהם. הכר את הרגע ולמד להתחבר אליו.

סוד ההבדלה - על משמעות ההבדלה וסגולותיה. נלמד איך ליישם את סדר מוצאי שבת כסדרת תרגילים רוחניים לנחיתה רכה יותר אל ששת ימי החול וכל מה שכרוך בהם.

המפגשים יתקיימו בימי רביעי 19:30 - 22:00 בירושלים

לפרטים והרשמה: דוד קליגמן 052-7172452

תפוצת העלון

ניתן לקבל את העלון בדואר - ללא תשלום במייל: ale148148@gmail.com
או אצל הנציגים שבכל איזור. להלן רשימת הנציגים לעת עתה:

ירושלים:	אלעד
איזור גאולה וישיבת מיר: 0527149713	רוזנברג: 0527120001
רמת שלמה: 0527614899	צפת
גבעת שאול: 0527674467	גלבך: 0527663342
בני ברק	קרמיאל
זילברמן: 0533150100	מיזליק: 0527684741
או במס': 0548517128	נתיבות
בית שמש	אליעזר: 0583201838
חפציבה: 0533142225	כל המעוניין להיות נציג באיזור
הקריה: 0527116038	מגוריו, או לקבל העלון בדואר,
רמת בית שמש: 0527639039	נא לפנות למס': 0527149713
ביתר	נ.ב. מי שיכול לקחת את העלון
גבעה A: 0548485331	מאחד הנציגים הנ"ל, ללא מאמץ
גבעה B: 0548402167	מיתר , נא להימנע מלבקש
קרית ספר	משלוח-דואר
ישראל: 0527143103	
ברכפלד	
מיכאל: 0527145402	

הודעה חשובה

בגליון הבא בעז"ה יופיע מוסף מיוחד, אודות הנסיעה לראש השנה.

כל מי שיש בידו חומר על העניין - מאמרים, סיפורים, רעיונות וכיו"ב - מוזמן לשלוח למערכת, החומר המתאים יופיע בגליון בעז"ה. ובעת הצורך הוא יעבור עיבוד ועריכה.

בהזדמנות זאת נודיע כי לאור הביקוש הרב, ייתכן שתתארגן שהייה משותפת בימי ראש השנה, לנשות בני התורה, שבעליהם נוסעים לר"ה - כולל תפילות וסעודות החג. פרטים יבואו אי"ה.

הודעה משמחת וחשובה

בשעה טובה ומוצלחת, אנו עומדים לפתוח 'בית מדרש' מיוחד, שישימש עבור "חניכי הישיבות" המקורבים לדרכו של מוהר"ן - בעיה"ק ירושלים ת"ו. שם יתקיים בעז"ה כולל מיוחד, וכן שיעורים וחבורות לבחורים ואברכים חניכי הישיבות.

"כינוס היסוד" [הנחת אבן בפינה הרוחנית] תתקיים בעז"ה ביום שלישי הבעל"ט, י"ג תמוז, בשעה 9:00 בערב, ברחוב דובר שלום 1, קומה ראשונה.

הציבור הקדוש מוזמן ליטול חלק בכינוס קדוש זה. שיהווה נקודת פתיחה לכל הפעילות המבורכת שבהמשך. השתתפותו של כל אחד חשובה מאד.

לפרטים: ר' דוד 0583243003

חלק מהעלון נתרם לרפואת הילדה

חיה מיכל יהודית בת פיגא ציפורה

הציבור מתבקש להפציר ברחמים ובתחנונים

הודעה חשובה

לבקשת רבים הננו להודיע

כי בעז"ה אנו עומדים להכין רשימה של בחורים בני תורה המקורבים לברסלב,

וכן משפחות המחפשים שידוך בסגנון זה.

על כן, כל בחור ששייך לקבוצה זו ונמצא בתקופת שידוכים או סמוך לה,

וכן משפחות מהסוג הזה שיש להם בנות בשידוכים

מוזמנים ליצור קשר, ולמסור פרטים.

ובעז"ה העניין יטופל על ידי שדכנים יראי שמים ומקצועיים, לתועלת הציבור היקר.

אפשרות לדיסקרטיות מלאה.

המספר להירשם: 0527116037 או בפקס 0722155701 או בדוא"ל: ale148148@gmail.com

על הפרק

סודות של גאולה

מניין תבוא הסבלנות

יצא לי לדבר עם משה, שאחד הכאבים הכי גדולים בחיים שלה זה שאין לה סבלנות לילדים. היא אומרת לי: "אני אוהבת אותם! הם חמודים נורא! אני רוצה אותם! כשהם נכנסים הביתה אני שמחה שהם באו. אבל תוך איזה עשר דקות זה עובר לי, ובאופן כללי, בכל מה שאני עושה בבית, אין לי עניין כזה של בוא נעשה ביחד / בוא תהיי איתי / שב לידי על השיש כשאני אופה עוגה / בוא נלך ביחד לעשות קניות / בואי נפספס קצת... אין לי שום הזדמנות שאני רוצה את הילדים איתי!"

היא עושה כל מה שצריך, נותנת לילדים כל מה שצריך, יורדת איתם לגינה, עולה איתם מהגינה, מקלחת אותם, מכינה איתם שיעורים. אבל החוויה הפנימית שלה מלאה התנגדות. קשה לה. כל פעם שילד מתקרב אליה היא מרגישה שהוא סוחט ושואב אותה. וזה הכי קשה והכי קואב בעולם.

ודרך אגב, זה לא נדיר בכלל. לפעמים את מרגישה טוב, אבל הרבה פעמים את בקוצר רוח. וכשאת בקוצר רוח כל ילד שמתקרב הוא איום...

השבת אבדה

אנחנו צריכות להבין שהמצבים של הנפש שלנו, הם מצבים אובייקטיביים. אני באמת מרגישה כעת ככה. אין דרך לגרור אותי משם בכוח. הגלות מכריחה, זה הקלקול שלה, ולכן עד היום הכריחו אותנו, גררו אותנו מאיפה שהיינו וממה שרצינו. אחד רק רצה לשבת ולחלום. הוא אוהב לחלום. הקב"ה נתן לו יכולת כזאת שכשהוא עוצם את העיניים, הראש שלו לא כזה ראש קטן, עגול; הוא עולם, גלקסיות. הוא יכול ללכת לטייל שם, לקטוף פרחים, לקטוף כוכבים... וכל פעם גוררים אותו וגוערים בו "תפסיק לרחף, מה זה כל החלומות האלה!"

מישהי אמרה לי, "שנים הייתי אומרת לאימא שלי 'אני לא חולמת; אני חושבת!' אבל היא לא האמינה לי בכלל...". שאלתי אותה, "מה רע בלחלום?" והיא השיבה, "לא, לחלום אסור. אבל זה לא באמת היה חלומות. אני חושבת שזה היה ממש מחשבות, ואני לא מבינה למה היא היתה כועסת..."

גדלנו במצריים ששעבדה והכריחה. וכשאנחנו עומדות על דעתנו ויוצאות למסע השבת האבדה שלנו, אנחנו צריכות לזכור שלא בכוח.

כשמשוה חונק אותך, את לא יכולה להיות אימא טובה באותו זמן. לפעמים מתיישב עלינו משהו מעיק שמביא

לפי הטבע כשנהר יוצא לדרך, הוא פורץ בשטף גדול, ולאט לאט הוא מידלדל ונחלש, מאבד מהתנופה ומעוצמת הזרימה של ההתחלה, נספג קצת בצדדים, וממשיך לדדות באטיות עד שהוא גווני.

לעומת זאת, המעיין שיחזקאל הנביא מתאר הוא מאוד מזור. כשהמעיין הזה יוצא מבית קודשי הקודשים הוא דקיק מאוד, כמו קרן של חגב, כזה שבקושי אפשר לראות אותו.

ואז הוא מתחיל לזרום בתוואי שלו והוא הולך ומתגבר. בהתחלה זה "מי אפסיים", כלומר, מים מאוד נמוכים. אחר כך זה נהיה "מי ברכיים" - גבוה יותר. אחר כך "מי מותניים". ובסוף זה כמש מגיע עד 'אשר לא אוכל לעבור, כי גאו המים'.

מה זה? מה התופעה הזאת?

הסודות שבאים לעולם

כמובן שאם יחזקאל הנביא מתאר שכך יהיה באחרית הימים, ואם המפרשים אומרים שזה על פי פשט, אז יהיה גם מעיין כזה על פי פשט.

אבל מעבר לזה, אפשר לקחת את הנחל המתואר כאן כמשל ליסוד רוחני שיורד לעולם, לדיבור מצדיק שמתגלה לנו.

כשבאים ומספרים לנו משהו על עצמנו, ואומרים לנו, למשל - תראו, בטעות מצדכם ובכוונה מכוונת מאוד מצד יצר הרע שזה הטכסיס שלו כדי להשמיד אתכם, אתם חושבים כאילו התוצאות זה מה שחשוב, כאילו מה שצריך זה הישגים.

אבל תדעו לכם, שאמנם הישגים זה דבר נחמד, והלוואי שתזכו בהם כמוה שיותר, מדוע לא, בשמחה. אבל הישגים הם בכלל מתנה מהשם, ואנחנו לא יכולים להבין את החשבונות שלו.

ויש עוד, שהכול תלוי ברצון. מה שאתה באמת רוצה זה מי שאתה. לשם תגיע, לשם יעזרו לך ורק על הרצונות שלך עליך להיאבק הזמן.

כל המאבק הוא במקום של הרצון.

חומות של קרטון

אין לכן מושג עד כמה במשך הגלות של החיים שלנו נחסמנו מלרצות, כמה אנחנו מפחדות לרצות ללכת הלאה וכמה אנחנו מפחדות לשנות זהות. אנחנו נצמדות

<<< המשך בעמוד הבא

ואתנו למקום ש"כל זה אינו שווה לי". לא יעזור שתצקו עליי עד מחר, אני לא מצליחה להרגיש.

יש מצב כזה שאתה בקוצר רוח ובעבודה קשה ואתה לא יכול לשמוע, אתה חסום באמת, וככל שנפעיל שרירים על המקומות התקועים האלה, הם רק יתקשחו וייסגרו ויתעצמו עוד יותר. כלל מספר אחד בהתקדמות אומר: לא בכוח. באהבה. בסבלנות. בהסכמה. לשבת עם עצמי ולשאול: "מה קורה לך ממי, מה קשה לך, למה קשה לך, מה אין, מה היית רוצה שיהיה". לעשות מקום לתקיעות, לתת לה מרחב. שתבטא, שתספר, שתשתחרר!!

את זה בדיוק עושים כשבאים לקב"ה כל יום עם הדיבור האישי שלנו. זה המקום שבו אין טעם להעמיד פנים מנומסות. זה המקום שבו "העיקר שהכל תלוי בו - לילך בדרך האמת על פי מדרגתו" (ליקוטי מוהר"ן סימן ט) תהיי גלויה, תהיי פשוטה, תגיד מה עובר עלייך, נגיד, "ריבונו של עולם, אני לא יכולה! מה הם חושבים? אני רק בנאדם! וכולם אוכלים אותי וכולם רוצים אותי... אתה יודע שאני בנאדם של שקט. אתה בראת אותי כזאת. אני אוהבת שקט. תנו לי שקט, איזה שלושה ימים של שקט.. או שלוש שעות של שקט.. או לפחות שלושים דקות של שקט... די, אני גמורה, אני לא יכולה!"

תגיד לך את זה, ואז תראי מה קורה. כשמשתחררים התנגדות ועוד התנגדות וקושי חונק ועוד קושי חוסם, ובוכים להשם מפה, ומקבלים עזרה משם, פתאום, את לא בדיוק יודעת איך זה קורה, אבל פתאום, במקום לרחק את הילדים, את מתחילה לקרב אותם. פתאום המגנט לא כל כך הפוך, יש זמנים שזה בסדר לך. יש זמנים שאת אומרת - יואו, את זה אני רוצה לעשות איתה, לכאן אני אקח אותה, ופה נהיה ביחד כולם..

תאמיני לי, זה בסדר איך שאת. רק תשחררי קצת את הבפנים החנוק שלך ומשהו טוב יקרה. תמצאי את עצמך יותר שמחה ויותר עם לב, וזאת בעצם הגאולה.

מעיין מבית השם

יש נבואה של יחזקאל הנביא על מעיין שייצא מבית השם באחרית הימים. יחזקאל מתאר מעיין מאוד מעניין, מעיין הפוך.

"והנה מים יצאים מתחת מפתן הבית קדמי... מנגב לפיפוח. וימדו אֶלְיָ בְּאֶמֶה וַיַּעֲבְרֵנִי בְּמֵי מֵי אֶפְסָיִם... וַיַּמְדוּ אֶלְיָ וַיַּעֲבְרֵנִי בְּמֵי מֵי בְּרָקִים וַיַּמְדוּ אֶלְיָ וַיַּעֲבְרֵנִי מֵי מְתַנָּיִם: וַיַּמְדוּ אֶלְיָ נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוֹכַל לַעֲבֹר בִּי גֵּאוּ הַמַּיִם מִי שָׁחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹר... (יחזקאל, מ"ז, א-ה).

לדברים ילדותיים, טיפשיים, אנוכיים והישרדותיים מפעם-פעם, ומפחדות לעזוב.

בא הדיבור של הצדיק ואומר לך - תקשיב, כל המאבק על מי שאתה ועל מה שתזכה להיות, על מה תקבל ולאן תגיע, אם תגדל או לא תגדל, אם תישאר כל החיים כמו ילד קטן מכווץ מאחורי חומות שעשויות מקרטון, או תלך הלאה בצעדי גבורה שהשם יכונן עבורך, "מהשם מצעדי גבר כוננו" - הכול מתחיל בגרעין הזה של 'מה אתה מעז לרצות'.

גאולה בזכותנו

ההתחלה היא שאנחנו מקבלים יסוד כזה, מאוד מאוד עמוק. כל כך עמוק, שחיים שלמים אתה עובר אתו ואתה רק מגלה כל פעם יותר ויותר כמה הוא עמוק ולא פשוט. (להגיד את זה מצליחים בסופו של דבר, אבל להיות את זה, להטמיע את זה, להאמין בזה כל פעם מחדש ולפרוץ עם זה, שם זה נעלם לנו כל פעם מחדש. אבל זאת האמת וככה גדלים.)

כשאתה שומע את זה בהתחלה, זו אמירה דקה, דיבור פצפון שאפשר להמשיך אותו למים שיוצאים מתחת מפתן הדלת, כזה זעיר, כזה קטן. התחלה דקיקה כזאת, כמו קרן של חגב.

ואיך זה ילך בעולם ויצבור תאוצה?

הסוד הרוחני של הרצון, ושאר הסודות מהסוג הזה - הם "מעייני מבית השם". הם יוצאים כמו משהו דקיק, אך הולכים ומתגברים ומעצימים.

כשמורידים לנו יסוד רוחני, הוא מקבל את הכוח שלו מההתגלות שהוא מתגלה בעולם, ההתפשטות של הרעיון היא כשעוד מישהו גילה אותו ועוד מישהו עבד אתו, לעוד מישהו קרו דברים בחיים כשהוא העז לרצות, ועוד מישהו ישב ומרר בבכי כשהוא קלט כמה הוא לא מעז לרצות...

כשהיסוד הרוחני פוגש את הפנימיות שלנו ומפרה אותה ומשנה אותה - העוצמה הגרעינית שלו מתחילה לשאוג בעולם. בכל מילימטר שכל אחת מאתנו הולכת עם הדברים האלה, אנחנו מגבירות את העוצמה של המעיין שיוצא מבית השם. בתחילה הוא מי אפסיים, אחר כך מי ברכיים, אחר כך מי מותניים, ואחר כך יציף המעיין את כל העולם כמים לים מכסים. כך הולכת ונטווית הגאולה, וממש בזכותנו מתקיים החזון של "ומלאה הארץ דעה את השם".

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

כבוד הרבנית תחי'.

חשבת על כמה נושאים שלדעתי יענינו מאוד את הציבור, להביא אותם לפי משנת ברסלב, שמורידה את הדברים ומנגישה אותם אל העם, הלכה למעשה.

א.כיום נכנס מאד המושג של 'תזונה נכונה' ו'דיאטה'. והשאלה איך להתייחס לזה. מצד אחד - באמת חשוב לשמור על אכילה נכונה, ועל משקל בריא, ומצד שני - זה דורש הרבה כוחות, וזה יכול להיות על חשבון דברים אחרים ומצד שלישי - אולי בכלל זה מיותר כי אדם צריך להיות איך שהוא.

ב. חינוך ילדים - מה הגישה לילד אתגרי, ילד שחשמים ממנו דחיה [חלילה]. ובי כלה, איך מחדירים חינוך שיתקבל על הלב, ועד כמה להתייחס לרצונות, בפרט כשבדורנו לא פשוט להלחם, כי יש הרבה חוס ואהבה [דמיונית] ברחוב, וזה מסוכן...

ג. שלום בית - למשל, אשה שהיא חכמה ואפילו רוחנית יותר, באמת - איך תשתית את ביתה בצורה נכונה ותבין שבעצם כבוד הבעל זה לא רק אמצעי, אלא מטרה.

ד. פרנסה - איך להתייחס לזה, כשמצד אחד - כסף ותאות ממון זה בוזי, ומאידך - לא אנהני יצרנו את המצב הזה שלכל דבר כמעט [או לא כמעט] צריך כסף...

לדעתי, אלו נושאים חשובים מאד, חלקם חשובים גם לי אישית, וחלקם נראה לי שמאוד יועילו לציבור. בפרט, כשיש לכם את הדבר הכי חוק בעולם - ההדרכה הרוחנית של מוהר"ן שנכנס לכל המקומות הכי קשים, ומוציא משם יהלומים אמיתיים.

י"ש כח.

תשובה:

לכבוד א.ר. המקורית והמיוחדת.

קבלת את שאלותייך. תגובתי הראשונה הייתה לדלג על השאלה הראי שונה, ולעבור לשאלות הבאות - שם אני נטועה עמוק, ומרגישה יותר שייכות אליהם. אבל במחשבה שניה נעניתי לאתגר, לחפש את הנושא באוצר הספרים של רבי נחמן, ולהנגיש את הנושא שמהווה קונפליקט עצום בדורנו, לשם כך השתדלתי קודם כל לקרב את הנושא לליבי, ולדלות את היהלומים. אז אני מודה לך שדחפת אותי לעניין.

כדי לענות על השאלות, כדאי להיכנס פנימה אל הנושא של האכילה, כך נוכל להתייחס לנושא מבחינה שורשית. ולכן הפעם אתייחס לנושא האכילה, ובפעמים הבאות אמשך בעז"ה לנושאים הבאים.

הנושא של האכילה מתחיל בשאלות יסודיות מאד: כמה צריך לאכול? מתי אוכלים? איך אוכלים נכון? והשאלה היסודית ביותר - בשביל מה אוכלים?! ננסה להתייחס לדברים אחת לאחת.

בשביל מה אוכלים? השאלה נראית מצחיקה מה פרוש בשביל מה? כי אני רעב! / כי המזון הוא צורך קיומי. אכן, אדם רעב הוא עצבני, חלש, ותפקודו ירוד. וכפי שהנביא קורא לחוסר אוכל 'חרפת רעב', כי הרעב הוא בזיון עצום לגוף ולנפש, ולכן שלמות הגאולה תהיה 'והרביית לכם את הדגן התירוש והיצירה' - כי אדם שבע הוא אדם רגוע ושמת, ואדם רעב רודף כל היום אחרי האוכל גם אם אכל כבר (כפי שהיה בשואה כי דוע).

אבל האמת, שיש בזה משהו יותר מהותי. "הז'ל אומרים לנו 'שולחנו של אדם דומה למזבח', ודורשים זאת מהפסוק 'זה השולחנו אשר לפני ד'...'". מפתח הכתוב במזבח וסיים בשולחנו, לומר לך, שבזמן שבימ"ק היה קיים - קרבנו של האדם מכפר עליו, ועכשיו בזמן שבית המקדש אינו קיים - שולחנו של האדם מכפר. שלחן האדם ואכילתו דומה להקרבת קרבנות ומכפרת עליו.

אם יודעים את היסוד הזה, ניגשים ממילא לכל האכילה באופן שונה. צורת האכילה נעשית בצורה יותר ראויה, וממילא יותר בריאה. וגם כמות האוכל מקבלת את המקום הראוי לו.

אם נתיישב לאכול ביישוב הדעת - נוכל להרוויח את כל הרפואות. כי כל הרפואות טמונות במזון. אבל בגלל האכילה במהירות ובגרגרות, ובגלל האכילה המרובה - מפסידיים את התועלת והרפואה שיכולים להפיק מן

האוכל. אך ע"י שיודעים בשביל מה אוכלים - יכולים למצות את הטוב מן האכילה, והמזון נספג היטב בגוף. ואז גם אין כמעט צורך בשום תוספות מזון לא בריאים, כי מקבלים כבר הכל מהאוכל הבסיסי. וכמו שכתוב "צדיק אוכל לשובע נפשו" - שהצדיק, דהיינו מי שאוכל נכון, אוכל מעט ומשביע בזה, בין את גופו ובין את נפשו, "ובטן רשעים תחסר" הרשע, מי שאינו אוכל נכון - מרגיש כל הזמן שחסר לו משהו, ולכן הוא טרוד כל העת בעניין אכילתו.

המזון הופך לניזון - תפקיד האכילה מבחינה רוחנית - הוא גם להעלות את הבריאה לשורשה. פירושו של דבר - לקחת את דרגות הבריאה הנמוכות מן האדם, ולהפוך אותם לדרגת 'מדבר', ועוד יותר - לדרגת 'יהודי'; כי כשאדם שותה מים (דומם), אוכל פרות (צומח), ובשר וביצים (חי) - זה הופך להיות חלק ממנו; המזון הופך להיות חלק מה'ניזון'! וכך מתקיים רצון הבורא, להעלות גבוה יותר את הבריאה, שכולה משרתת את האדם ששותף למעשה בראשית, ושותף למטרה לתקן עולם במלכות ש-ד-י'.

בכך מסבירים את הפסוק 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כ על כל מוצא פי ה' יחיה האדם' - שכאשר אדם אוכל בצורה נכונה - אזי לא רק הגוף נהנה מהאכילה, אלא גם הנפש נהנית ומקבלת חיות מניצוצות הקדושה הטמונים במאכלים, והאוכל משמח את לבו ומאיר את פניו.

ה'דיאטה' אם כן איננה מלאכה מורכבת מדי. אלא כל מהותה - עצירה קלה קודם האכילה, ועוד קצת באמצעה. עצירה שמטרתה התבוננות קלה מהי האכילה ומה מטרתה, וממילא גורמת לאכול במתינות ולא בהלעטה. וממילא להבריאה את הגוף ולהשביע את הנפש.

***

נושא האכילה בדורנו. בתקופתנו שהטומאה נושאת ראש - גם נושא האכילה הפך להיות תרבות בפני עצמה. הגדלת שפע המינים והטעמים השונים / עיצוב השולחנות / יציאה למסעדות וכיו"ב - טקס שלם מעניין האכילה, שאינה באה רק להשביע אלא יש לה ערך עצמי (חי'). והיא אף ממתגת את הסולם החברתי של האדם.

וכך גם לכיוון ההפוך - גם נושא ההרזיה והדיאטה הפכו להיות ערך בפני עצמם, לא רק כשמירת בריאות הגוף שזה חשוב מאד - אלא כסולם חב רתי; משקל הגוף נתון לי את הערך העצמי. וזה הראש והגורם לראות אחרות שמגיעות בעקבות איך אני נראית. (וד"ל)

מוהר"ן מדבר מזה בסיפורי מעשיות. במעשה בעל התפילה, מספר רבינו על עשרה כיתות שחיפשו את התכלית שבשבילה העולם קיים, וכל אחת מהכתות בחרה בתכלית אחרת. כמובן שכל הכתות טעו מלבד כת אחת שבחרה את עבודת ד' כמטרה ותכלית. מעניין לגלות שבתוך תשע הכתות שטענו - וממש נחשבו כעובדי ע"ז - יש שתי כיתות שטענו בנושא זה עליו דברנו. כת אחת בחרה בתכלית לאכול הרבה ולגדל את האיברים, כדי שתהיה נוכחות רבה לאדם בעולם וכולם יבחינו בו. וכת אחרת בחרה בתכלית את מי שיש לו שפע מזונו, וניזון רק מזוונים דקים, כלומר: עשיתי דיאטה. (כמו אצלנו שכל היום עושים דיאטה, אבל כל היום 'מכרסמים' סליחה על הביטוי) משהו. והטעות של שניהם נר בעת מכן שהמזון תופס מקום רב מידי אצל האדם, לעומת ההשקפה האמיתית לפיה יש לאכול מסודר ואוכל בריא - פת שחרית ועוד ארוחות בסיסיות ובריאות, ואז ממילא לא צריכים לאכול מדי הרבה, וגם לא צריכים לעשות דיאטה.

לסיכום אציין שאת החומר העיקרי שאבתי מליקוטי עצות ועוד, ומדעים היה להיווכח שבנושא בו חשבת בתחילה שאין לי מה לכתוב - לבסוף לא יכולתי לסיימו...

מי יתן ונזכה לעבוד אותו יתברך בכוחות מחודשים בריאים ושלמים.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מוקומות, בהם רבינוהאיראתהדרך. אם בהארבהתעוצמהשהביאהלשנותאתכיווןחיימתהחיים, ואם כמתמיכהאדחיהפלהלרומסאתהמחשבהוהמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת וחיזוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

אמא - כל יכולה

פרופסורית. [אמא של אברהמי, כבר אמרנו?] הוא ברא אותך כך, והוא יכול לתת לך כוחות להשתנות. ואין לך מה להתבייש שאת כל כך אוהבת שוקולד, כי עד כמה שידוע, לא את הכנסת את התשוקה למוח שלך, ואת ממש לא אשמה. זו גאווה לחשוב שאת אשמה, את לא חושבת? והוא שליט על כל הרשימות שלא נגמרות לך, ועל השקט הנפשי שלך, ועל חינוך הילדים שלך, ועל האופי המעצבן של אברהמי שלך, ושל התינוק שלך, ושל בעלך ושל עצמך... את צודקת. אברהמי צודק. כי ילד רואה באבא כל יכול, וזה בריא.

וכמה שהוא יותר מתבגר - ההרגשה הזו ---

--- רק מתעצמות.

***

"טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו". "טוב ה' לכל" זה בחינת תפילה שפאמיין בה שהקדוש ברוך הוא טוב לכל הן לרפואה, הן לפרנסה, הן לכל הדברים. כדאי כבר שאקלוט, שהוא טוב, טוב טוב, ותפילה לפחות כמו השתדלות טבעית... [ודאי שיותר...]

כשפאמיין כן בודאי יהיה עקר השתדלותו בתר קדשא ברוך הוא ולא ירדף אחר תחבולות רבות. שמעתי פעם ילד שמתלונן לאמא: כואב לי הראש. נאבד לי החולצה, אני לא נרדם. עונה אמא בשלושה שפותרת הרבה בעיות: רגע, חמודי. התפללת? והכי יפה היה, שהילד ענה: כן, כבר התפללתי. מכיר כבר את אמא שלו... ענתה אמא: טוב מאוד. עכשיו אני אתפלל עליך, ותודיע לי עוד דקה/חמש דקות מה קורה... איזו מציאות יפה. מציאות של 'יש לי מה לעשות'. הכל בשליטה הכי נפלאה שיש, ואין שום 'חוסר אונים' בעולם כלל!!! כי תמיד 'יש עונים'...

פי מי שאין מאמיין בהקדוש ברוך הוא צריה להשתדל אחר תחבולות רבות; למשל, כשצריה לרפואה צריה להשתדל אחר עשבים רבים, ולפעמים אלו עשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו, והעשבים הנמצאים אינם טובים למפתו. הוי, כמה שזה מתסכל... כמה. מי לא מכיר את האנה ואנה? המהתל הזה...

אבל הקדוש ברוך הוא טוב לכל הממות לרפואתם, והוא בנמצא תמיד כמו שכתוב (דברים ד): "מי בה אלקינו בכל קראנו אליו". מכירה יצור אחד שהמילה ביוקורטיה לא עושה לו גרדת? אני לא. אז מה, למה צריך להוסיף לנו ביוקורטיה מיותרת? למדתי מהאמא הזו, קודם כל לפנות ישר למנהל, ישר למקום בו מתקבלות החלטות ומופעים מהלכים... מותרת לגמרי על ה'לכי מפקיד וזטר לפקיד עוד יותר וזטר'...

ועל ידי התפלה זוכה לשלום הפללי וזה: "ורחמי על כל מעשיו" הינו שרחמי השם יתברך? יתמשך על כל הברואים וכל הברואים ירחמו אחד על חברו (עין ב"ר פג) ויהיה שלום ביניהם. איזה עולם יפה נהיה מהתפילות שלך, ושלי, ושל כולנו. עולם של שלום, עולם שלם. עולם מתוק שמשקיע משאבים שפועלים עשרת מונים, במקומות הנכונים. העונים. בכל קוראנו אליו, אל שוכן מעונים. (ליקוטי מוהר"ן יד)

לי כסף לחלב? והתינוקת - מה תאכל? הוא הצליח להרגיש אי נוחות, ועדיין אני מומשיכה, מושכת לו בחולצה! "אברהמי! איפה המאה שקל? אן? היכן? אני חייבת, מה יהיה איתנו? גם שבוע שעבר אבד לי כסף. אני חייבת את זה!"

ברוך השם, האנטנה קלטה. קלט שאמנם אפשר לבקש ממני עצה ותושיה, שאפשר לבקש עזרה - אבל לא להפעיל עלי לחץ, ולהפיל עלי את האחריות. קלט שזה מגוחך.

בסוף הוא לקח את החולצה של מוישי אחיו, וזה לא היה נורא מדי.

יצא מן הבית וכשהצצתי - ראיתי גם חיוך. ונהיה שקט מבורך של בוקר.

***

אני ניגשת להתפלל - וקדימה להסתער על המטלות. על ה'צריך'. על הדברים שצריך להזיז אותם, וספק אם יזוזו, ואין לי כח וסבלנות. מצדי, הייתי רוצה כוס קפה, אולי גם שוקולד, ספר טוב, ובוקר נקי מ'חייבים'.

אני נוטלת סידור, באנחה. כמעט מרגישה שעושה להשם טובה, ומביאה לו מנחה, או שחרית. הזמן בווער לי. המטלות בווערות בי, ואני 'מקריבה' מזומני על מנת להתפלל... ואז מתחילות המחשבות. אני נזכרת במורה חשובה שאמרה פעם: זה בריא שילדים יחשבו שההורים יודעים הכל. זה טוב. אחר כך יגדלו - ויבינו מה באמת בתחום של ההורים.

המחשבה השנייה מתנגדת: טוב ויפה, רק שאין לי כאלו כתפיים להכיל את כל העולם והחולצות שלו. ברכות השחר. שמונה עשרה. שמע קולנו. יהיו לרצון. אין לי כח לפרט הכל. אין לי סבלנות. אומרים שכדאי לבקש בקשות פרטיות, אבל אין לי זמן. מה, השם אשם בתקלות? איך אמרתי היום לאברהמי? "אני לא אשמה. לא אני אבדתי לך, לא אני קשקשתי לך". אמא תגידי לו, אמא תחפשי לי, אמא... 'לא ראיתי איפה זה' - ועד כאן.

ואת צדקת? כן. לכאורה. אין לי שום שליטה על הפציו והתמודדותיו. אני רוצה לרפד, אני רוצה שיהיה לו טוב, אני אפילו מתפללת על זה [?] אמורה, זאת אומרת, אבל לא כל יכולה.

והוא צדק? לא. ממש לא. כי אני מוגבלת. כי אין לי מהלכים נסתרים בעולם.

אבל הוא כן צדק. [אוי, מניין בא הקול הזה?] כנראה הוא רואה בך אמא גדולה, ענקית, עוג מלך הבשן, שאין שום דבר נסתר מנגד עיניך. את הרי אמא שלו.

את יודעת מה זה אמא עבור ילד?

ואת יודעת מה זה אבא? כן, יש לו שליטה, על הפציו והתמודדותיו, על מחשבותיו והפגעויותו, על מידותיו ויכולותיו. על הכל ממנו, הוא השם, ואין אשם בלתי רצונו. והוא רוצה לרפד, וכל יכול. ואינו מוגבל, ויש לו מהלכים נגלים ונסתרים. אין דבר נעלם ממנו, ואין נסתר מנגד עיניו. ותבואי, תגידי לו שאבדו מאה שקלים. למרות שאת זו שהיית

הבוקר זה קרה שוב. אברהמי לא מצא חולצה בארון, והוא קם על צד שמאל, והמכנסיים עם חור, ואיפה כל הגרביים, ובראש הרשימה - אמא הזהירה להזדרז, כי אין פתק, ילדים. אין שום סיבה לפתק, שמענתם!!!

אין פתק, יש עצבות. יש חוסר אונים, ויש עייפות. הוי, איזו עייפות. נכון שאתמול היה לנו כיף לחלום בהקיץ, במקום לחלום במיטה - כמו שאמא חלמה כבר שיקרה, ומהר, והנה - הרי לפניכם התוצאות המרנינות.

***

ואז מגיעות מילים ומטפסות על אמא ונתלות חזק: "אמא, אין לי חולצה".

"מצדי, כיבסתי הכל. אולי דחפת את זה במדף שלך בפנים, ואני אמרתי שרק מה שמביאים - מתכבס". כן, יש לנו מין כלל כזה בבית, אחרי שמצאתי פעם שקית זרוקה מהבריכה שזה שלושים יום לא בא אויר לתוכה, ובאו כל מיני דברים אחרים לתוכה, עד שהיא הושלכה אחר כבוד לתוך מקום סופי... "אבל אין לי חולצה! ואין שם! ו..."

"מה אני אעשה? קח את זו, אולי. נכון שאתה אוהב סוג אחר, אבל זה מה יש!"

אין אל מי לדבר. "אתה רוצה אולי חולצת שבת?" גרוע יותר. "חולצה של אבא?" אני מצליחה לשחרר הומור שרק מרגיז אותו יותר.

וכאן אני מתרגזת: "מה בדיוק אתה רוצה ממני? אני איבדתי לך? אני חייבת לך? אפילו נניח שלכבס זה תפקידי - עשיתי אותו. [ופתאום אני יודעת שתיכף אמצא במקרה, כנראה, איזה חמש מחלצות...] אה, אברהמי! אתה רוצה לבקש שאקנה? בבקשה! אתה יכול להסב את תשומת לבי, ולבקש. בכל מקרה אין לי עכשיו שום אפשרות, כולל זו הטכנית".

***

באותה שניה, ממש ממש בדמעה החיא, הארבע עשרה, שזלגה מעין שמאל, כשהיא מצוירת שביל יפה תואר והולכת בעקבות השלוש עשרה - שמת' לב שזו בעצם נהייתה תבנית קבועה אצל אברהמי. אבדו לו חמש האבנים? 'אמא איפה זה? לא יודעת. לא ראיתי'. 'אבל אני צריך את זה?'; 'איפה מוישי? לא זוכרת. 'תקראי לו'. תקרא אתה. 'אבל אני צריך אותו?'; 'אמא, חבר שלי קשקש לי במחברת'. אויש. 'אבל זה חשוב, והרבה יוריד לי ציון'. ו... בקיצור, אמא אשמה בכל. ובפרט באבידות שלא נגמרות. משהו געש בי.

"אברהמי, אבדו לי אתמול מאה שקלים. איפה הם?" הוא היה מופתע מהכיוון. את רוצה לומר שלא תוכלי לקנות?

"לא יודע", הייתה התשובה הצפויה בהחלט. תבעתי חזק יותר: "איפה הם? לא ראיתי?"

"לא".

"אבל הם נאבדו!"

חיוך. אני לא מרפה: "אברהמי, זה לא בסדר. אני צריכה את זה. אני חייבת. הסתמכתי על זה שאשלם למכולת, ואיך יהיה

במדור זה נארח בעני' הכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרב לתורת מוהר"י, ונשמע מפיון כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפוריה של הגברת היקרה - י. לילך [חלק ראשון]

מאיזה רקע הגעת?

גדלתי בבית מוסרתי. בשלב מסוים, השתתפתי בסמינר של "נרקים". אני טיפוס שכלתן ואמיתי, אין גרש ואין תירוצים, וממילא, ברגע שקלטתי שזו האמת, ידעתי שאני הולכת על עד הסוף. הייתי או באמצע לימודים לתואר שני, וברגע אחד זרקתי את כל החומר של הלימודים, כי הבנתי שזה לא הולך יחד.

הגעתי למדרשה, שם הכרתי את ה'. נכון שידעתי עליו תמיד, אבל לא חיינו אותו, וכעת התחלתי להכיר באמת ולהתקרב אליו, אף פעם לא "חיללתי שבת", אבל כעת התחלתי "לשמור שבת".

בנוגע לברסלב - אמנם לא דיברו על זה בפירוש, אבל בין המילים החדירו לנו שזו לא הדרך. האמת שתמיד היה לי קול פנימי שלחש לי: 'אם פעם אחזור בתשובה אהיה ברסלבי' - אבל נראה שהקול הזה יצא מהנשמה ואני באותם שנים הכרתי רק שכל.

האמת שברוך הטבע לא היה לי סיכוי להגיע לברסלב, משני סיבות: האחת שמשפחת דודתי הייתה ברסלבית, ותמיד ראיתי אותם כמסנים, עניים, לא שכלתניים - והם גרמו לי רגיעה מהתדרים וק"ו מברסלב, והסיבה השנייה - היא הגאווה שלי שלא יכולה להסתדר בשום אופן עם ברסלב.

כך התקדמתי בדרך היהדות. עד שמצאתי את זיווגי בשעט"ו והתחתנתי. הייתי ליטאית מובהקת, והייתי למדת המון ספרים, כמו הרב פינקוס, הרב עזריאל טאנבר וכדומה, כשגיליתי את ה'מכתב מאליו"ה' בביתו מרב התרגשות שיש בעולם כזה ספר נפלא!

איפה התחיל השינוי?

אני טיפוס מאוד אמיתי שלא מורח ולא מטיח, ולכן כל ההתקרבות שלי הייתה מאוד קיצונית, וממילא מאד מדכאת. המתתי את כל הרגשות שלי להלוטין, אמרתי לעצמי: העיקר לעבוד את ה', ורוקתי את הרגש לפת. הרי השכל צריך לשלוט על הלב - אז עשיתי הכל בכל שום רגש! 'התאבדתי' על בורא עולם... וחשבתי שזה מה שהוא רוצה ממני!

אם היו שואלים אותי לאן אני - גן עדן או גיהנם? הייתי עונה: אני? רק כך הקלעו! הרי למדתי 'כ"כ הרבה וידעתי עד כמה אני לא מושלמת! למשל בנושא של שלום בית, הבנתי שאשה טובה עושה רצון בעלה, או כ"כ הקפדתי על זה עד שהיה מצב שהיה נראה שבעלי טובה התחנן עם עצמו, מרוב שאני לא הייתי כלום רק "עושה רצונ".

באותה תקופה גנשתי אשה אחת שהגדירה לי את המהלך שלי - כמו שטרקטור נכנס בארמה עם הכף אני נכנסת בקיר עם האצבעות... כך, לאט לאט - האופי החי והשמח שלי נעלם ונמנך והתריסק.

כך עברו עלינו הרבה שנים של תוהו ובוהו, אבל לא היה לי לאן לברוח... ידעתי שזו האמת ואני לא יכולה לעיוב אותה, או ביקשתי מבעלי שיקנה לי כדורים נגד אמת... אולי כך אחזור לעצמי...

נקודת האופי הנוספת שלי הייתה - כמו שהוכרתי - הגאווה. המקצוע שאותו למדתי (לפני שהתחננתי) היה כרטיולוגיה [הפסיכולוגיה של העברייני...], אפשר להבין ממילא שהייתי "טנורית" מספר אחד. הייתי רואה אישה לא צנועה, ישר היה פעם לי: "וראה בך ערנות דבר ושב מאחריו", וזה! חוץ מזה לא ראיתי כלום. גנשתי פעם אישה כזו, והיא אמרה לי שהיא רוצה בניס תלמידי חכמים, חשבת או בליבי: את? בניס צדיקים? למה נראה לך? אני - בעני' בטח! אבל את?

גם כשאמרתי לי למשל ללכת לצדיק אמרתי: אני? לצדיק? מה פתאום! אני הולכת רק לבורא עולם! כמו כן, למרות שמאוד הייתי זקוקה לזה - לא הייתי מסוגלת לקרוא את הספרים של הרב ארוש, בעני' זה לא היה מספיק למדני.

סגירת הלחי הראשונה, שהייתה מצלצלת מאוד - קיבלתי אצל רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל. נסעתי אליו עם אחותי, וכידוע הוא היה מקריא את שמות האנשים שהגיעו אליו, ועל כל שם היה אומר מה שהיה אומר. והנה, כשהזכיר את השם של אחותי הוא האריך בברכות, ואילו את השם שלי הוא לא הזכיר בכלל. אמרנו שוב את השם והוא לא הגיב בכלל. זה היה נורא, אבל אז הבנתי שעם הגאווה שלי לא השארתי מקום לשיכונה.

ואיך הגעת לברסלב?

יום אחד חמותי נתנה לנו את הרכב שלה. נסענו לחוף אשדוד ונתקענו בחולות. לא היו אנשים באופק, ולא היה לנו שום דרך להילחץ חוץ מלקרוא לגרר שעולה הרבה כסף וממש לא היה לנו. נחנצנו.

נכנסתי לרכב וחפשיתי ספר תהלים, אבל לא היה שם ה"ק, רק "תיקון הכללי"... חמותי הייתה אומרת אותו כל יום, אבל אני - גם כשהייתי אומרת תהלים - הייתי

שמחה [ד]

רחל ידידתי!

היות וכבר כמה שבועות לא נפגשנו, אכתוב לך את אשר על לבי, בנושא "השמחה" שעליו שוחחנו.

דיברנו על המילי דשטותא' ומילי דבדיחותא' שהם בעצם עוזרים לנו "לשמח בכח" ברגעים ממורמרים או גורמים לנו לצחוק ברגעים יבשים, והבטחתי שנדבר על עצות נוספות איך להגיע לשמחה. אפשר לומר שהעצות הבאות הן יותר פנימיות ויסודיות.

אם אתה זוכרת, כשעסקנו בנושא ה"אוש", שוחחנו על כך שאחד הכלים להיצלל ממנו זה ה"נקודות הטובות". אז באמת זו גם דרך נפלאה להגיע לשמחה, כי הרי כל דבר וכל מצב מורכב מכל כך הרבה נקודות ותתי נקודות ובטוח שחלק מהן טובות, וא"כ כל מה שעלינו לעשות - היא להתמקד בנקודות הטובות! היום קוראים לזה "חצי הכוס המלאה" וגם "להסתכל במשקפיים ורודות" - הכל אותו עניין, על מה את שמחה דגש, כמה את מתמקדת.

כל תורת 'אזמרה' [בליקוטי מוהר"י] מלאה בנושא הזה... הוא מחפש ומבקש ומוצא בעצמו עדיין איזה נקודות טובות כנ"ל, ומחיה ומשמח את עצמו בזה, כי בוודאי ראוי להאדם להגדיל שמחתו מאד בכל נקודה ונקודה טובה מקדושת ישראל שמוצא בעצמו עדיין.

***

נזכיר שוב את בן השנה וחודשיים שאוהו בפסיעותיו הראשונות. כל המשפחה סביבו סופרת את פסיעותיו בהתלהבות. עוד לא שמעתי אמה שתגידי: "אוי, לא הגעת עד הקירי!" או "רק שמונה פסיעות? לא יכולת עשר?" ובטח שלא תגידי: "אוף, הילד של השכנה כבר הלך יופי בגיל הזה!". אז למה כשאני מכינה גלידת פאר בת שלוש שכבות ושכבה אחת לא מושלמת, כבר כל הגלידה לא שווה כלום? למה אני מלקה את עצמי: "לשכנה זה תמיד יוצא פרפקט"? למה?? למה שלא נשמח כמה שכן הצלחנו? ואיזה סיכוי יש לנו להיות שמחים אם נראה הבת שלך חורה הביתה עם תעודה, איך את מגיבה? 'למה ירד לך בחשבון' או: 'כל הכבוד שבתפילה קבלת טוב מאוד' וגם אם בכל הלימודים קשה לה, האם את מתבוססת בחוסר ההצלחה שלה ומתמלאת צער, או שאת מתמקדת בנקודות הטובות שלה - איזה מידות טובות יש לה! איזו "בלבוסטע" שהיא! איך היא מציירת

יפה!

חודשיים את מתכוננת להתנונה של אחותך, היום התנונה זה סוג של הופעה, ואת נורא רוצה שהילדים שלך באמת יראו וששבינים ונסיכים! השקעת כ"כ הרבה זמן וכסף וסוף סוף הגיע היום המיוחל. והנה רגע לפני שיוצאים שזמו שמים! בת השלוש איבדה נעל אחת! כן, עד שמצאת את הנעליים האלה שמתאימות בול לשמלה, וכעת אתם הופכים את הבית ומעלים חרס. אין נעל! אז היא יוצאת עם הנעליים של שבת שכבר קצת מושפפות ולא בדיוק מתאימות! נהרסה לך כל ההתנונה! כלום לא היה שווה, לא השמלה, ולא הפרחים, לא שאר הילדים, לא האורחים ולא הריקודים. מי מדבר על עצם החתונה והנישואים שהיו כאן, שזה בכלל פרט שולי... למה היה ראש לזה בתוך הדיכאון הגדול שלא מצאנו את הנעליים המדהימות של בת השלוש?? מוגזם? - נכון, אז בא נבדוק את עצמינו אם אנחנו אף פעם לא מגזימות, אולי לא בצורה כזו קיצונית, אבל עדיין מתעכבות על ה"אין" יותר מה"יש".

יום שישי, כמה שיהיה ארוך, יהיו הרגעים הלחוצים, את רוצה רגע לעשות סדר: "מה עוד לא עשיתי?" למה שלא תשאל: "מה כבר הכנת?"

זה כל ההבדל, חצי הכוס המלאה או הריקה.

***

עצה נוספת: ללוות שמחה מן העתיד.

חם, חמסין, שרב, את באמצע הדרך ואפילו מים אין עליך, אין לך איך לשמוח במצב הזה רק לחשוב על המזגן שמכחה לך בבית, ועל המים הקרים.

אני מכירה מקרוב משפחה מדהימה שגילו לאבא את המחלה במצב קשה. מהרגע הראשון הם כבר התחילו לחכך את הסעודת הודיה שיערכו כשיצא מזה! הם לרגע לא איבדו את השמחה. והוא באמת יצא מזה! בריא ושלם. ובעומק העניין - הרעיון הוא ללוות את השמחה מלעתיד לבוא, שאז נראה איך הכל היה לטובה, ועל כל הזמנים שנראים לנו קשים אנחנו עתידים לברך "הטוב והמטיב"!

פיטרו אותך מהעבודה. לכאורה צרה צרורה! זה באמת נסיון, אבל אם תזכרי שעל הפיטורים האלה את עתידה לברך "הטוב והמטיב" יהיה לך יותר קל להגיע לשמחה, כי את יודעת שבסוף תביני שזה היה לטובתך.

שלך, לאה.

התחלתי להבין סוף סוף גם בשכל שלי למה אני צריכה את ברסלב, וכך התחלתי להתקרב ולקרוא ולשמעו.

כפי שתוארת, היינו כבר כ"כ מרוסקים, והגאווה כבר החלה להיסדק - וממילא היינו יכולים למצוא בתוכנו את הפתח לעולם הנפלא הזה ששמו 'תורת ברסלב'. הם היו הנחמה היחידה שלנו בתקופת התוהו שבה היינו. עד שבעלי אמר: "בדור שלנו אין בכלל אפשרות לשרוד בלי הדיבורים של מוהר"י". זה החמץ שלנו! זה לא דיבורים באוויר, זה משהו ממשי שאפשר לשים בכיס והוא הולך אתך כל הזמן, ואתה נושם דרכו את כל העולם.

בשלב מסוים, הגיע לידנו בסייעתא דשמיא העלון הנפלא "הקבצו", והוא תרם הרבה וממשיך לתרום להתקרבות שלנו, ומיישב את ספקותינו ושאלותינו בצורה ברורה ונעימה, אנחנו מחכים לו כל חודש מחדש!

זהו בעצם השלב הראשון בהתקרבות, והשלב השני בגליון הבא בעני'ה

מדלגת על הפרקים האלה בתהלים!...

אבל כעת לא הייתה לי ברירה. אמרתי לבעלי: 'אנחנו תקועים! בא נגיד ונסנה, נראה אם יש רבי נתן!...' והנה, רק התחלנו לקרוא, ומיד אנו מבינים בדמות רחוקה שקודם לא ראינו. בעלי הלך לבדוק מי זה ואני המשכתי.

היה זה חסיד ברסלב, ש'בדיוק' עבר במקום. ו'בדיוק' היה לו רכב 4X4, והוא שמח לעזור לנו. מה שאני לא זכרת 'בדיוק' הוא את השם המדויק - אם זה נתן או נתן!... בכל אופן - ההשגחה הייתה מופלאה.

אבל אנחנו? - שום דבר!! צחקנו על כל הסיפור, והמשכנו הלאה... כאילו לא היה דבר. כך עברו עוד כמה שנים קשות ומלאות תסכול. עד שהגיע השינוי המיוחל.

נו. איך הוא הגיע?

התחלתי להשתתף בלימודי חשיבה הכרתית. המרצה הייתה ברסלבית והכניסה מתחת לשולחן הרבה דיבורים מרבי נתן בלי להגיד את המקור. בשיעורים האלה